See raamat jutustab jalgpallielust Jõhvis, linnas, mis asub Kirde-Eestis. Autor Sergei Ivanov on kogu oma elu pühendanud jalgpallile: poisikesena tagus koos sõpradega jalgpalli hoovis, hiljem harjutas kohalikes spordisektsioonides, mängis jalgpalli linna ettevõtete juurde moodustatud meeskondades, nüüd aga on loonud oma klubi. Jutt raamatus veereb mina-vormis, mis lähendab autorit lugejale, muutub märkamatult meie kaasvestlejaks.

Haaravad lood ja naljakad juhtumid erinevate inimeste elust puudutavad kindlasti mitte ainult jalgpallifänne vaid ka spordist eemale jäävaid inimesi. Raamatu omapära seisneb selles, et jalgpall ei ole selles mitte peamine, vaid on taustaks sündmustele, mis illustreerivad Jõhvi ja selle elanike elu. Unikaalsed fotod võimaldavad tunnetada linna üldist atmosfääri erinevatel aastatel ja, mitte ainult ette kujutada, vaid reaalselt näha erinevate põlvkondade jalgpallurite nägusid. Fotod näitavad ka linna staadioni erinevatel aegadel.

100 AASTAT – LEND KULGEB NORMAALSELT

Sergei Ivanov

Jõhvi linna jalgpalli ajalugu

LEND KULGEB NORMAALSELT

Sergei Ivanov

Jõhvi FC Phoenix

Sergei Ivanov

100 aastat lend kulgeb normaalselt

Sergei Ivanov

100 aastat lend kulgeb normaalselt

Jõhvi linna jalgpalli ajalugu

Jõhvi 2021

Välja antud Vladislav Naumovi ja FC Phoenix kaasabil

Sergei Ivanov. **100 aastat lend kulgeb normaalselt.** *Jõhvi linna jalgpalli ajalugu.* – Jõhvi, 2021

Raamatus on kasutatud fotomaterjale FC Phoenix ja Jõhvi Rahvajalgpalli Muuseumi arhiividest.

Kaanekujundus: Konstantin Kalakauskas
Toimetaja-koostaja: Irina Kablukova
Tõlkijad: Samuil Golomb, Jaak Ulman
Makett ja küljendaja: Nelli Kotova

© FC Phoenix, 2021

Sissejuhatus

Jõhvi jalgpalli ajalugu on juba üle 100 aasta vana. Olen kogu oma elu jalgpalliga seotud olnud, kuid alles nüüd esitasin endale küsimuse – huvitav, kui mitme põlvkonna poisid ja tüdrukud on tulnud staadionimurule, et kaitsta oma kodulinna lipuvärve? Olen ise ka nende seast, kes juba esimesi arglikke samme tehes, õppis koduhoovis ka palli taguma.

Esimest korda hakkasin Jõhvi jalgpalli ajaloole mõtlema siis, kui veteran-jalgpallurid, kes 1960. ja 1970. aastatel olid Jõhvis aktiivsed mängijad, hakkasid mulle vanu ning haruldasi fotomaterjale tooma. Mulle meenus mu lapsepõlve- ja noorusaegne linnastaadion ning sündmused, mille tunnistajaks omal ajal olin. Paljudest sündmustest, mis leidsid aset 50 aastat tagasi, sain teada alles siis, kui vestlesin staadionimuru kunagiste kangelaste endiga.

Mida siis kujutas endast Jõhvi jalgpall aastaid tagasi? Ma ei saa väita, et antud raamatus on ajaloolise täpsusega kirjeldatud kõiki kohaliku jalgpallielu etappe ja sündmusi, kuid ma püüan koos oma sõpradega edasi anda selle spordiala põnevust ja haaravat vaimu. Juttu tuleb ajast, mil paljud inimesed pidasid tähtsaks karikate ja medalite võitmist ning nende hinges elas soov ehtida Jõhvi elu erksate värvide ja sportlike saavutustega.

Soovin rääkida teile veel ka sellest, milline on Jõhvi jalgpall täna ja millised on meie inimeste unistused tulevikuks. Tegelikult on meid, kes me kanname endas ehedat armastust jalgpalli vastu, Jõhvis ja Ida-Virumaal üldse väga palju.

Esimesed pääsukesed

Esimese tugeva emotsionaalse tunnetuse Jõhvi jalgpalli ajaloo kohta sain ma siis, kui nägin 2012. aastal Kalju meeskonna fotot aastast 1920. Tänu sellele tekkis mõte kuulutada 2020. aasta juubeliaastaks, et tähistada väärikalt Jõhvi jalgpalli 100. sünnipäeva.

Tänu naaberlinna Kohtla-Järve põlevkivimuuseumi juhile õnnestus leida hindamatuid fotosid eelmise sajandi algusest, kus võib näha Jõhvi esimest jalgpallikoondist.

Täna on vähe neid jalgpallisõpru, kes teavad, et Jõhvis tegutses toona meeskond sellise nimetusega nagu Eesti pealinnas täna. Sama lugu on ka Narva Astra jalgpallimeeskonnaga – seda nime mäletavad samuti ainult väga vähesed narvakad. Selle tõestuseks on fotomeenutus jalgpallimatšist Jõhvi Kalju ja Narva Astra vahel aastast 1927.

(Esimene rida) Helmar Timusk, Rein Kraus, Herbert Koppel, (teine rida) Ernst Kütt, Voldemar Noortoots, Eduard Hints või Aleksandr Hints, (kolmas rida) Johannes Kruut, Johannes Teksal, Kalju Otto, Voldemar Härma (Jõhvi linnapea), Rudolf Leufeldt. Foto: Geni.com

Kalju (Jõhvi) ja Astra (Narva) pärast kohtumist Narvas, 1927. aasta. Foto: Rudolf Kembo arhiiv

Kalju (Jõhvi) ja Astra (Narva), 1928. aasta. Rudolf Kembo arhiiv

Kalju meeskond terves koosseisus – 23 inimest-. 1929. aasta suvel. Foto: O. Lepp

Otsides infot meie linna jalgpalli pioneeride kohta, leidsin kohalikest ajalehtedest Kalju meeskonna kohta mõned artiklid ja huvitavad faktid. Esiteks – Jõhvi Kalju mängis jalgpalli peaaegu aasta enne seda, kui Tallinnas loodi spordiühing Kalev, mida üldiselt loetakse Eesti rahvusliku spordiliikumise algatajaks. Teiseks – jalgpallielu korraldajaks ja ühtlasi ka meeskonna liikmeks oli Jõhvi esimene linnapea Voldemar Härma. Saatus oli linnapea vastu julm: erinevate allikate põhjal ei pääsenud ta küüditamisest ja hukkus Siberis. Vaatamata sellele, et meile pole teada, kuhu on Voldemar Härma maetud, hoiavad tänased jalgpallisõbrad staadionimurul mälestust temast endiselt alles.

Veel õnnestus mul teada saada, et rasketel sõjaaastatel jätkas Jõhvi meeskond mänge Eesti meistrivõistluste sarjas, sest neist mängudest kirjutasid nende aastate ajalehed. Pärast sõda, 1950. aastatel sai Jõhvi linnameeskond uue nime – Kalev.

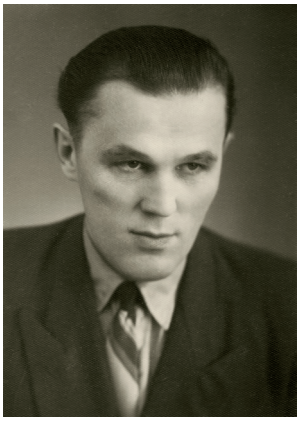

Iskender Zenetdinov. Kalju (Jõhvi) meeskonna üks loojatest, poksija ja jalgpallur. 1940. aasta. Foto: Iskender Zenetdinovi arhiiv

Kalju meeskond (Jõhvi) asub teele Narva mängule, 1932. aasta. Foto: Iskender Zenetdinovi arhiiv

Kalju meeskond (Jõhvi), 1935. aasta. Istuvad (vasakult paremale) Roland Polgunov, E. Veermets, Elmar Valgepea. Seisavad (paremalt vasakule) Karl Meider, ?, Iskender Zenetdinov, Osvald Ülesoo, Armas Onton, Laurikson, Endel Sakerman, Aleks Vall. Foto: Iskender Zenetdinovi arhiiv

Kalju meeskond (Jõhvi), 1937. aasta. Foto: Iskender Zenetdinovi arhiiv

Kalju meeskond (Jõhvi), 1942. aasta. Foto: FC Phoenix arhiiv

Kalevi (Jõhvi) meeskondkond pärast võidukat kohtumist pealinna Kaleviga, 1947. aasta.
Foto: FC Phoenix arhiiv

Põlevkivi abi jalgpallile

Eelmise sajandi keskpaigast algas meie regioonis põlevkivisektori arengu kiire kasv. Asulad suurenesid, linnadesse tuli palju noori inimesi. Tööstuslik Ida-Virumaa vajas sportlikku väljundit ja jalgpall kui maailma üks populaarsemaid spordiharrastusi leidis oma kindla koha linna spordielus. Nendel aastatel tegutsesid linnas korraga kaks väga tugevat võistkonda: Kaevandus-2 ja Jõudi noortekoondis. 1959. aastal võitis Jõud vabariiklikel meistrivõistlustel kuldmedalid. Hiljem mängisid mitmed selle meeskonna liikmed juba täiskasvanute, Kaevandus-2 meeskonnas.

Sellest, milline oli jalgpall 1950. aastatel, rääkis mulle nüüdseks juba manalateele läinud Helmut Laanjärv: „Alustasin jalgpalliga 1952. aastal, kui olin seitsmeaastane. Staadion oli siis juba olemas.” Oma esimesed jalgpallilahingud pidas ta aga spordiühingu Jõud meeskonnas. Lastega tegeles toona Artur Koppel, kes ise oli tol ajal Jõhvis tuntud jalgpallur.

Helmut täpsustas, et Jõud saavutas oma vanusegrupis kahel korral vabariikliku esikoha. Peab märkima, et mitmed kohaliku Jõudi noortekoondise noored pallurid said hiljem vabariikliku tuntuse.

Selle koondise kõige tuntum mängija oli Ants Kommussaar, keda kutsuti mängima ka Peterburi Zeniidi meeskonda. Teda kutsuti toona ka Moskva Spartaki meeskonna peatreeneri kohale.

Helmut Laanjärv Jõhvi jalgpallimuuseumis. 2019. aasta.
Foto: FC Phoenix arhiiv

Ants Kommussaar.
Foto: eraarhiiv

Kommussaare nimi on Eesti spordis väga tuntud. Ta alustas jalgpallimänguga Jõhvis juba seitsmeaastaselt. Alates 1963. aastast tegeles ta paralleelselt veel ka kergejõustiku ja poksiga. Eesti NSV noorte kiiruisutamise meistrivõistlustel tuli Kommussaar Kohtla-Järve spordikooli koondise koosseisus B-klassi võitjaks. Aasta hiljem võitis ta hõbeda juba A-vanuseklassis.

1964. aastal debüteeris 16-aastane Kommussaar vabariigi meistrivõistlustel Kaevandus-2 meeskonna koosseisus, kuueteistkümnes mängus lõi ta kümme väravat. Järgmisel aastal kutsus põlevkivikombinaadi direktor Artur Veinberg andeka nooruki kõrgliiga meeskonda. Samal aastal alustas Kommussaar ka treeneritööga. Kaks aastat hiljem oli ta juba pealinna Dünamo meeskonna liige.

Noore sportlase elus võinuks olla otsustav murdepunkt, kui teda kutsuti Peterburi Zeniidi meeskonda, kes mängis siis Nõukogude Liidu kõrgliigas. Kuid Kommussaar ei võtnud kutset vastu – ta selgitas, et Tallinnas, kus on heal tasemel meeskond ja tal ka väga hea rahaline tugi, tunneb ta end paremini. Venemaal oleks tulevik olnud ettearvamatu.

Aastaid hiljem tuli Kommussaarele Venemaalt ka teine kutse. Toona pakuti talle Moskva Spartaki meeskonna peatreeneri kohta. Ent ka siis jäi suur võimalus, tõusta jalgpalli karjääriredeli tippu, realiseerimata. Kommussaar eelistas perekonda. Tema abikaasa ei olnud mingil juhul nõus Moskvasse kolima.

Jõhvi jalgpalli ajalooga seotud informatsiooni otsingute käigus õnnestus mul kohtuda ja vestelda ka jalgpallur Märt Poolandi õe Maiaga. Märt Pooland mängis Jõudi meeskonnas ja esindas samal ajal ka Kaevandus-2 meeskonda. Maia, kes on aastaid hoidnud alles vennaga seotud materjale, meenutas neid kaugeid aastaid ülimalt emotsionaalselt.

On täiesti selge, et neil aastatel oli televisiooni meie elus veel väga vähe – telerid kodudes olid suureks harulduseks. Ent jalgpall oli olemas ja armastust selle

Ants Kommussaar ja Eesti Jalgpalli Liidu president Aivar Pohlak. Foto: jalgpall.ee

Spordiühingu „Jõud“ meeskond, 1959. aasta. Foto: FC Phoenix arhiiv

mängu vastu anti põlvkonnast põlvkonda edasi. Märt Pooland veetis kogu oma vaba aja sõpradega jalgpalli mängides. See oli aeg, mil puudusid korralikud jalgpallijalatsid ja pall oli hoovisõprade ühine suur varandus. See aga ei takistanud poistel pürgida oma unistuse tippu – saada heaks jalgpalluriks.

„1960. aastate keskpaiku kolis meie pere elama uude mikrorajooni. Minu

lapsepõlv ja noorusaastad olid lahutamatult seotud linnastaadioniga," jagas oma meenutusi Märt Poolandi õde. „Mäletan mitmeid Kaevandus-2 meeskonna mängijaid. See oli siis linna kõige tugevam meeskond."

Minule isiklikult jäi kõige rohkem meelde selle meeskonna kaitsemängija Ants Lehtse. Tema kandis mängu ajal alati jalale seotud meditsiinilist sidet. Veel mäletan lühikese kasvuga edurivimeest Evald Korvinit. Poisid teadsid kõiki mängijaid nimepidi. Kõige vanem oli võistkonnas vist Artur Koppel – väikese kasvuga, kiilaspäine, hästi tehniline mängija. Ta oli väljakul tõeline võitleja.

Nendel aastatel kuulus Jõhvi tegelikult Kohtla-Järve linna koosseisu – kõik linna ettevõtete võistkonnad, kes ei osalenud vabariikliku tasemega turniiridel, mängisid linna meistrivõistlustel. Üheks selliseks ettevõtteks oli EMKT – Elektromehaanilised Kesktöökojad. Selle ettevõtte esimestest jalgpalluritest on säilinud ka foto, mis tehtud 1966. aastal. Tol aastal saavutas EMKT-i võistkond linna meistrivõistlustel kolmanda koha ja jõudis „Kaevuri" karikavõistlustel veerandfinaali.

Peab mainima, et linna meistrivõistlustel osales ligi 20 võistkonda ja mingil ajal olid võistkonnad jaotatud isegi kahte liigasse. Igal aastal toimusid ka linna karikavõistlused. „Kaevuri" karikavõistlused koondasid trusti Eesti Põlevkivi ettevõtete ja kaevanduste võistkondi. Selliseid võistkondi oli ligi 20. EMKT meeskond jõudis vabariiklikus arvestuses kõrgemasse divisjoni, kus mängis ka RMT – remondi-mehaanikatehas. Tehase esimeste jalgpallurite fotolt leiab ka Vladimir Gaidašovi, kes on pildil veel poisike, kuid kellest sai hiljem tuntud mängija.

Veel töötas nendel aastatel laste- ja noortetreenerina Vladimir Dubrovski, kelle käe all sirgusid paljud noored jalgpallimängijad. Tema kasvandikud mängisid hiljem erinevates noortekoondistes: väravavahid vennad Gaikovitšid ja Vassili Vatšenko, väljakumängijad Gennadi Avsjukevitš, Vladimir Grõzunov, Nikolai Ševtsenko, Anatoli Terentjev, Valeri Kuropatkin, Vladimir Šalašinski, Vladimir Levašov, Viktor Andrejev ning paljud teised. Igal aastal sai linna Kaevuri põhimeeskond juurde uusi mängijad, kes tulid Vladimir Dubrovski kasvandike seast.

Meistersportlase Vladimir Dubrovski tulek Jõhvi andis kohalikule jalgpallile mitmeks aastaks hea arengutõuke. Just Dubrovski kasvandikud olid hiljem vabariigi meistrid, kes võidutsesid mitmel karikavõistlusel.

1972. aastal asus uue Estonia kaevanduse etteotsa direktor Väino Viilup. Sportlane ja suur jalgpallisõber Viilup tegi väga palju linna jalgpalli arendamiseks. Pole sugugi liialdus, kui ütleme, et need aastad olid Jõhvi kaevuritele-jalgpallisõpradele kuldsed aastad. Tekkisid tõelised kaevanduse töötajatest jalgpalliprofid, kes olid kevadest sügiseni tööst vabastatud.

Meenub huvitav seik. Jalgpallihooajal pidid jalgpallur-kaevurid naasma tööle ainult ühel juhul – mängu kaotamise korral. Selline oli karistus nigela sportliku tulemuse eest.

Estonia kaevanduse kunagine asedirektor majandusküsimustes Aleksandr Tultsinski meenutab neid aegu kenade sõnadega: „Suur osa minu elust on seotud

EMKT esimesed jalgpallurid. Foto: FC Phoenix arhiiv

Treener Vladimir Dubrovski.
Foto: FC Phoenix arhiiv

Jõhvi jalgpalliga. Koos põlevkivikuninga Väino Viilupiga osalesin jalgpallikoondise loomisel.”

Väino Viilup ja Aleksandr Tultsinski külastasid, vaatamata oma suurele töökoormusele, praktiliselt kõiki oma meeskonna mänge üle terve Eesti. Mäletan, kuidas Viilup oli koos abikaasaga minu meeskonna mängul Tartus. See mäng toimus vahetult pärast seda, kui olime penaltiseeriaga Narva Baltikale kaotanud. Mängus Tartu mansaga oli algul seis meie kasuks – 3:1. Viilup koos abikaasaga avaldasid meile tänu ja lahkusid staadionilt. Kiitust on alati hea kuulata, kuid sel ajal, kui Viilup ja tema abikaasa siirdusid väljapääsu poole, jõudsime meie läbi lasta kaks väravat ja mäng lõppes viigiga.

Sanktsioonid olid kiired tulema – kaevuritepäeva preemia oli märksa väiksem kui eelmistel aastatel. Meie treener Romanõts sai Väino Viilupilt algul palju kiidusõnu, pärast aga toimus erakorraline koosolek, kus arutati mängu käiku ja tulemust. Suurte ambitsioonidega Viilup pani kogu oma energia tugeva jalgpallimeeskonna loomisele. Ja tulemus saavutatigi. Teise divisjoni meeskond, kes oli pikka aega n-ö kõrgliiga kandidaat, muutus samm-sammult kõrgetasemeliseks meeskonnaks.

Neil aegadel kutsus Viilup Jõhvi ka teiste liiduvabariikide treenereid. Üks kutsututest oli Nikolai Mahotin – väga suurte kogemustega Slantsõ Himiku ja Pihkva Mašinostali meeskondade peatreener. Nikolai Mahotin jõudis oma Slantsõ meeskonnaga isegi Üleliidulise Ametiühingute meistrivõistlustel poolfinaali. See oli omal ajal väga prestiižikas turniir.

Palju aastaid hiljem, 2011. aastal olime koos Kohtla-Järve Lootuse klubi juhi-

Väino Viilup ja Aleksandr Tultsinski koos Estonia Kaevanduse jalgpalluritega.
Foto: FC Phoenix arhiiv

ga Pihkvas, kus kohtusime Pihkva 747 klubi presidendi Aleksei Sevastjanoviga. Seal olid kohal ka Pihkva klubi töötajad, kes küsisid meilt, kas me teame sellist treenerit nagu Nikolai Mahotin. Peab tunnistama, et jalgpallimaailm on tõesti väike.

Selgitusi vajab veel üks ajalooline tõde. Kahjuks on unustatud veel üks meie linna suurepärane treener – Viktor Korolkov. Ta oli Jõhvi jalgpalli tõeline legend, kes viis kohaliku võistkonna Eesti meistrivõistluste tabelis kõige kõrgemale kohale. „Viktor tundis jalgpallimängu suurepäraselt, pealegi oli ta tugev psühholoog. Tal oli igale mängija jaoks oma võti. Ta teadis, millal ja kuidas mängukoormust jagada. Peale selle oli Viktor väga seltsiv inimene. Arvan, et Korolkov kuulub jalgpallitreenerite eliitrühma.” – nii kirjutas Jüri Semin oma mälestuste raamatus Viktor Korolkovist. Semin ise oli aga see treener, kes 1984. aastal viis Estonia Kaevanduse meeskonna Eesti meistritiitlini.

1974. aastal suutis Nistru (Moldova, Chişinău) meeskond Korolkovi juhendamisel võita legendaarset, treeneri Lobanovski poolt juhendatud Kiievi Dümano meeskonda. On täiesti selge, et varem meie linnas sellise tasemega treenerit polnud. Kuidas aga Korolkov Jõhvi sattus? Selle kohta on lausa mitu versiooni. Üks lugu räägib sellest, et Korolkov sai karistuse kokkuleppemängu eest. Liikusid jutud, et tema meeskond pidi kindlasti mängima vastasega viiki. Selline kokkulepe sõlmiti kahe liiduvabariigi ametniku vahel, lausa kõige kõrgemal parteilisel tasemel. Kuid kokkulepe ei pidanud – Korolkovi võistkond kaotas ausalt. Selle

liiduvabariigi, kust oli pärit kaotaja meeskond, juht tunnetas, et teda oli petetud ja sellele järgnes Korolkovi vallandamine.

Keegi soovitas Korolkovi kandidatuuri Viilupile, kes nõustus uue treeneri tööle vormistama. Korolkov lubas omakorda, et viib kaevanduse meeskonna vabariigi meistrivõistlustel esimesele kohale.

Korolkov meelitas Jõhvi ka mõned kõrge tasemega mängijad, mis tähendas, et võistkonnas tehti nii-öelda suurpuhastus ja paljud kohalikud mängijad pidid lahkuma. Treeningute ülesehitus muutus kardinaalselt, eriti raske oli sellega harjuda just kohalikel mängijatel. Veel muutis Viktor Korolkov mängijate positsioone väljakul, loobuti vanast ja aastatega juurdunud skeemist. Paljud mängijad, kes olid enne liidrirollis, jälgisid nüüd suurema osa treeninguajast ja võistlustest mängu varumängijate pingilt. Mõned meeskonnaliikmed tahtsid isegi lahkuda, kuid treener oskas leida õigeid sõnu ja poisid siiski jätkasid. Näiteks Gennadi Avsjukevits, kes oli mitu aastat poolkaitsja, saadeti Korolkovi juhendamisel kaitsesse. Viktor Ivanovist, endisest aktiivsest ründajast sai varumängija ja ta sai mänguaega mitte rohkem kui viis-kümme minutit. Ivanovil oli soov minna üle Himiku meeskonda, aga Korolkov tegi kõik selleks, et meeskonnavahetust ei toimuks. Nii mängis Viktor Ivanov kogu oma jalgpalluri karjääri Estonia Kaevanduse ridades.

Korolkov ei tõstnud kunagi häält – ta rääkis alati rahulikult ja iga konkreetse mängu suunised olid lihtsad, sest treener tajus oma võistkonna reaalset jõudu. Pärast väljasõidumänge võttis ta juba bussis väikese konjakipläsku ja tegi mõned lonksud.

Üks legendidest jutustab Korolkovi Estonia Kaevandus meeskonna mängust Pärnu Kalakombinaadi meeskonnaga. Pärnakate võistkond oli väga tugev, juba mitmekordne Eesti meister. Estonia Kaevandusele oli vaja kindlasti võitu, Viilup isiklikult jälgis mängu. Vaheajale mindi viigiseisuga 0:0. Vastased mängisid hästi ja nende kaitse, kus mängis ka Sergei Ratnikov, ei andnud kaevuritele ühtegi löögivõimalust. Korolkov sai aru, et asi on mäda. Ta saatis ühe oma sõbra, et see kohtunikuga räägiks. Läbirääkimised laabusid. Pärast vaheaega jätkus mäng endise mustriga, aga kohe, kui üks mängijatest kukkus, rabas kohtunik palli ja jooksis trahvilöögi joonele. Penalti lõi Vladimir Gaidasov, väravavaht suutis liikuda löögi suunas, kuid pall oli võrgus. 1:0 – võit tuli Korolkovi võistkonnale. Selline on siis lugu, iseasi, kas see on ka tõsijutt või mitte.

Viktor Korolkov viiski oma meeskonna kuldmedaliteni. Kuidas selline tulemus siis saavutati? Võistkonda tugevdati, treeningute süsteemi muudeti, mängijate vahel oli tugev konkurents põhimängija koha pärast. Oma osa mängisid mõistlikud taktikalised muudatused. Ma ei leidnud Korolkovi kohta internetist leitud materjale uurides ühtegi viidet sellele, et see suurepärane treener viis Estonia Kaevanduse esikohani. Kirjutatakse, et ta oli kõigest treener-konsultant Tallinna meeskonna „Täht“ juures. See on vale! Korolkov tegi meie linna meeskonnast Eesti meistri. Linna jalgpalli ajaloos juhtus see vaid ühel korral.

ENSV meistrid: (paremalt vasakule) treener Viktor Korolkov, Väino Viilup, partorg Kalatsjev, Valeri Platonov, Jüri Kuprin, Oleg Tsikin, Viktor Pozidajev, Gennadi Avsjukevits, Vassili Vastšenko, Viktor Ivanov, Vladimir Gaidasov, istuvad (paremalt vasakule) Dmitro Kazanski, Boris Gavrintsenko, Sergei Tanski, Igor Ljalin, Vladimir Loginov, Valeri Pomanovski, Jüri Davõdov. Foto: FC Phoenix arhiiv

Kaevurid-jalgpallurid

Nüüd aga räägin jalgpallimeeskondadest, mis koosnesid ettevõtete töölistest. Need võistkonnad mängisid linna meistrivõistlustel.

Enne armeeteenistust õnnestus mul mängida Tammiku kaevanduse meeskonnas. Tammiku kaevandus asus praeguse Jõhvi valla territooriumil. Meeskond koosnes küll kaevanduse jalgpalli entusiastidest, kuid mängijaid oli vähe ja seepärast kutsuti juurde ka kohalikke poisse, kelle hulgas olin ka mina. Saime uued mänguriided, dressid, väga hea kvaliteediga Tšehhi päritolu Botase jalgpalliputsad. Mängudele sõidutas meid kaevanduse buss. Üheks omapäraseks boonuseks võistkonna liikmetele oli luba kasutada kaevanduse suvilat Peipsi kaldal. Veel maksti võistkonnale 100 rubla preemiat – tol ajal oli see üsna suur summa. Ka teiste linna ettevõtete jalgpallimeeskondade elu ja ülesehitus oli suures plaanis samasugune.

Enne armeeteenistust sain veel mängida kahes meeskonnas. Esmalt mängisin Ahtme Ehitusmaterjalide Kombinaadi meeskonnas AEMK. Selles satsis oli 20 mängijat ja põhikoosseisu pääsemise nimel oli mängijate vahel tugev konkurents. Võistkonna treener ja peakorraldaja oli tuntud jalgpallur Viktor Andrejev. Tema abilisena töötas samuti tuntud mängija Andrei Dmitrovitš, kes pole ka praegu jalgpallihuvi minetanud. Teda näeb sageli kohtumistel pealtvaatajate seas. Tehase juhtkond hoolis võistkonnast, sageli maksti preemiat. Võistkond oli linnas üks tugevamaid.

Teiseks minu armeeteenistuseeelseks meeskonnaks oli Täht. See mansa moodustati Jõhvi pargi territooriumil asunud sõjaväeosa baasil. Ohvitserid olid samuti suured harrastus - jalgpallurid – just nende initsiatiivil moodustati sellise kõlava nimega väeosa meeskond. Minu jaoks oli kõige olulisem, et mängud Tähe koosseisus toimusid reeglina linna staadionil. Linnastaadionil mängimine tekitas väga võimsa emotsiooni, sest seal mängisid ju kõik linna jalgpallikuulsused. Peab mainima, et mõned sõdurid jäid pärast teenistusest vabanemist elama Jõhvi linna ja nende panus kohaliku jalgpalli arengusse oli piisavalt suur.

Georgi Pevtsov oli Kaevuri ja Estonia Kaevanduse meeskondade jalgpallur ning treener. Poisid kutsusid teda tema isa nime järgi – Romanõts. Meenub, et pärast kaotusega lõppenud mänge kutsuti Romanõts Väino Viilupi juurde „kohvile”, kus talle anti vastavad suunised. Kaevanduse direktor oli aga väga emotsionaalne inimene. Meenub juhus, kui Väino Viilup külastas ühte meie mängu. Pealtvaatajad tundsid huvi, miks meie väravavahil Vassili Vaštšenkol on auklik spordisärk. Tema eest vastas mängija Vjatšeslav Pronin. Vastas nii, et oli varsti kutsutud direktori kabinetti. „Vestlus” lõppes sellega, et vihane direktor ajas Vjatšeslavi ümber laua taga. Ei tea, millega see kõik oleks lõppenud, kui kabinetti poleks partorg sisse astunud.

Estonia Kaevanduse meeskond 1982. aastal. Foto: FC Phoenix arhiiv

Arvan, et nüüd on selge, millise tundega sisenes meie Romanõtš iga kord direktori kabinetti.

Pärast armeeteenistust jäi meie linna elama ka Talgat Guzairov, kes oli samuti aastaid kohalikus jalgpallis tähtmängija. Ka praegu jätkab 70-aastane Talgat treeningutega, olles väljakul noortega, kes on oma vanuselt jalgpalliveteranide pojad ja lapselapsed.

Ka mina lõpetasin kauges Moldovas õnnelikult oma armeeteenistuse. Mäletan, kuidas pärast koju naasmist läksin staadionist mööda ja kohtusin seal Pevtsoviga. Ta kutsus mind treeningule ja juba nädal aega hiljem sõitsime kaevandusse, kus mind tööle vormistati. Estonia kaevandus oli väga suur ettevõte, mis hõlmas 15 jaoskonda. Enamik jalgpallureid töötasid elektromehaanika töökodades (EMT), mõned aga olid kaevanduse transpordi või isegi lõhkamisjaoskonna töötajad.

Astusime treeneriga direktori kabinetti. Väino Viilup ütles, et kasvu järgi peaksin olema ründemängija ja mind vormistati elektromehaanika töökoja tuntud jalgpallibrigaadi. Käskkirjaga omistati mulle ka kolmas kategooria. Kaevanduste kõrgeim kategooria oli neljas kategooria.

Jalgpallurite kutsekategooriatega seoses võin jutustada ühe loo. Nimelt oli ühel mängijal neljas elektrilukksepa kategooria, teistel aga kolmas. Ühel päeval küsisid jalgpallimeeskonna liikmed direktorilt, millal nende kutsekategooriat tõstetakse. Viilup kutsus kokku ökonomistid, raamatupidajad ja jaoskondade ülemad. Koosoleku päevakorras oli vaid üks küsimus – jalgpallurite kutsekategooria tõstmine. Kohale kutsuti ka mängijaid, kes lootsid, et nüüd siis kinnitatakse uued kategooriad. Kui Viilup kuulis, et jalgpallurid soovivad kõrgemat kategooriat, läks ta näost punaseks. Ta astus kõnepulti ja pidas lühikese kõne. Direktor ütles, et neljas kategooria on kaevanduses määratud professoritele. Kõne ajal lõi Viilup mitmel korral rusikaga vastu lauda. Selline selgitustöö lõppes sellega, et jalgpallurid olid kiired kabinetist lahkuma. Mehed läksid ja koos nendega kadus ka nõue palga tõstmiseks.

Nii sai ka minust kaevur ja juba esimesel tööesmaspäeval läksin staadionile. Esimest korda sõitsin iseseisvalt kaevanduse kontorisse alles esimesel palgapäeval. Selge see, et siis mingeid pangakaarte ei olnud, mis tähendas, et palga järele tuli ikka ise minna. Olin ametlikult olnud juba kuu aega kaevanduse tööline, kuid mul polnud kordagi kaevanduse territooriumile asja. Vastavalt ettevõtte juhtkonna otsusele oli minu tööks jalgpallimäng. Kaevandusetööle pidime minema ainult siis, kui meeskond mõne mängu kaotas. Minuga juhtus nii juba teisel „kaevuritöö” kuul. Tookord leidsin oma tsehhi üles suure vaevaga ja mingit tööriietust mul ei olnud. Õnneks päästis mind spordimetoodik, kes saatis mind kergejõustikuvõistlustele. Järgmisel korral sattusin kaevandusse tööle pärast jalgpallihooaja lõppu.

Mäletan oma esimest töövahetust kaevanduses. Jaoskonna meister Artur andis mulle luua ja saatis töökoda koristama. Ma ei ütleks, et selline töö mind väga

Jõhvi linnastaadion on olnud aastaid paljudele teiseks koduks. Sergei Ivanov (vasakult esimene) koos sõpradega. Foto: FC Phoenix arhiiv

kurvastas, aga ega see rõõmu ka ei valmistanud. Tegin enda arvates kõik korda ja jäin uusi korradusi ootama. Neid aga ei tulnud ja otsustasin, et olen vaba. Järgmise tööpäeva hommikul küsis meister minult, et kus ma pool eilset tööpäeva olin. Vastasin, et sain tööga valmis, nagu oli kästud, ja pärast sõitsin koju. Meister tegi mulle seepeale selgeks, et kaevanduses lõpeb tööpäev kell 15.30, mitte siis, kui mina seda soovin.

Ega mul töö kaevanduses eriti ei laabunud. Osa meie treeningutest viidi läbi kutsekooli saalis. Ühel korral sai jalgpallurite brigaad töökäsu, milleks oli saali valgustite elektripirnide vahetamine. Töö oli küll lihtne, kuid teatud omapäraga, sest saali laed olid parajalt kõrged, aga iga inimene ju lae all turnimisega hakkama ei saa. Nii valiti mind selle töö tegemiseks välja ja seda põhjusel, et olin pikka kasvu. Veel oli määravaks ka see, et teenisin sõjaväes dessantväelasena.

Kõrgust ma ei kartnud. Vahetasime lambid paari tunniga ära, aga kaevandustööle tulime tagasi alles nädala pärast. Töö juures kirjeldasime oskuslikult, millise raske tööga olime vahepeal hakkama saanud ja kui ohtlik see lambivahetus ikka oli.

Üheks tööks kaevanduses oli ka vaskkaablite põletamine. Isolatsioonist vabastatud vask läks lattu. Praegu oleks selline töö heaks sissetulekuallikaks, siis aga

tegime tule üles, viskasime kaablijupid tulle ja istusime kaardilaua taha. Tööpäeva lõpuks oli kaabli isolatsioon põlenud, vasejupid sidusime kokku ja viisime lattu. Sügisel käisime tööajal seenel, sest kaevanduse kõrval olid head seenemetsad.

Mäletan ka oma esimest maa alla minekut. Üks kaevur palus end aidata. Olin nõus, kuna selline abitöö oleks andnud vahetusest ühe vaba päeva. Panin kiivri pähe ja võtsin tsehhist taskulambi, mis andis valgust kõigest ühe tunni jagu. Võite ette kujutada minu kaevanduse seiklusi – pime, märg, siia-sinna liikuvad vagonetid põlevkiviga … Nii ma siis teenisin oma vaba päeva ausalt välja.

Veel üks näide, mis iseloomustab jalgpallurite erilist staatust ja nooruslikku nahaalsust. Eelistasime sööklas lõunatada just sel ajal, kui seal teenindati administratsiooni töötajaid. See kestis meil seni, kuni ühel päeval märkas seda Viilup. Kaevanduse direktor seisis järjekorras ja vestles. Meie aga ei pannud ülemusi tähele ja läksime kohe järjekorra algusesse. Väino oli maruvihane! Ta ütles, et siin on tema järjekord, meie aga peame olema sellel ajal töö juures, mitte sööklas logelemas. Viilupi märkus oli igati mõjuv – läksime oma jaoskonda jooksuga tagasi.

1980. aastatel töötasin ma ka vedurijuhina. Jalgpall oli ka siis mulle südamelähedane ja mulle tuli mõte luua raudteelaste meeskond. Ettevõtte juhtkond nõustus ja mõned jalgpallurid, kellel säilitati keskmine töötasu, saadeti Kukruse jalgpalliväljakut taastama. Võistkonnaliikmed said vajaliku riietuse ja jalatsid, vajadusel võimaldati töövahetuste asendamist, kui mängude aeg langes tööajale.

Loomulikult ei saa öelda, et jalgpallurid ei teinud aastaid üldse mitte midagi. Kui ikka plaan ohus oli, siis tuli teha ka päris tööd täie jõuga, isegi normist rohkem. Praegu tulevad tihti just need rasked tööpäevad meelde. Ent siis, kui meie suurepärane meister Artur Gofman oli puhkusel, näitas jalgpallurite brigaad end kaevanduses vaid esmaspäeviti. Peaenergeetik vaatas meid üle, pani nimed kirja ning siis panime taas puhtad riided selga ja olime vabad. Järgmisel esmaspäeval kordus kõik sama skeemi järgi.

Nii möödusid meie, kaevurite argipäevad. Ühel heal päeval mul aga selline töörügamine lõppes, sest mind saadeti automatiseeritud süsteemide jaoskonda (ASJ). Seal asus kaevanduse aju ja mina sain tähtsa ülesande – pidin vastama erinevatest jaoskondadest tulnud telefonikõnedele. Kabinetis oli selle aja kohta väga hea sisustus – telefoniseadmed ja magnetofon. Olin ammu seal töötamisest unistanud.

Vladimir Gaidašov töötas tol ajal tööstusliku ventilatsiooni jaoskonnas, kus oli ka korviga mootorratas K700. Vladimir oli aga teada-tuntud mootorrattafänn. Kõik, keda ta sõidutas, olid pärast meeletut kihutamist näost valged. Jaoskonnaülem ei pooldanud üldse mootorrattasõidu harrastamist ja nii otsiti Vladimirit pidevalt jaoskonna territooriumil taga. Kõik lõppes sellega, et Vladimir saadeti tööle minu jaoskonda. Seal sai ta ka oma esimese tähtsa töö – ta pidi alajaamad üle värvima. Pärast töökäsu saamist kadus mees kolmeks kuuks – räägitakse, et ta oli sõjaväe kordusõppustel.

Aga Väino Viilup, Aleksandr Tultsinski ja treener Grigori Pevtsov jätkasid Estonia Kaevanduse meeskonna arendamist, kuhu ühel hetkel hakati mängijaid ka kaugemalt kutsuma. 1970. aastate lõpus ja 1980. aastate algul lisandusid meie mängijatele, kelleks olid Vassili Vaštšenko, Vladimir Prostokišin, Vladimir Nemtsov, Vladimir Grõzunov, Viktor Ivanov, Boris Gavrilenko, Vladimir Loginov, Viktor Požidajev, Gennadi Avsjukevitš, Vladimir Gaidašov ja Talgat Guzairov, need, keda nüüd nimetatakse leegionärideks – Valeri Romanovski, Jüri Davõdov, Jüri Kuprin ning Dmitri Kazanski. Uued mängijad parandasid suuresti meeskonna mängukvaliteeti.

1980. aasta oli koondisele hea jalgpallihooaeg – Eesti meistrivõistlustel saavutati viies koht, peale selle jõuti vabariigi karikavõistluste finaali, kus kaotati Narva Baltikale penaltiseeriaga. Nii algas võistkonna tõus jalgpallis ja suurem edu.

Eelnimetatud hooajast on jäänud mõned mälestused. Kaotasime kaks mängu järjest – Sillamäel Kalevile ja Tallinnas Normale. Nädala alguses pidime nagu ikka tööle minema. Esmaspäeval, minu esimesel tööpäeval kaevanduses, millest juba eelpool rääkisin, võeti kaevurid linnaväljakult peale ja sõitsime bussiga tööle. Jaoskondade ülemad näisid murelikud, kui olid meie kaotustest teada saanud. Kõik said aru, et kohe järgneb koosolek ja peapesu kaevanduse direktori kabinetis. Kõik teadsid, kuidas Viilup valutab südant jalgpalli saavutuste pärast.

Sergei Ivanov (esimene reas vasakult teine). Foto: FC Phoenix arhiiv

Mina oma töökohale ei jõudnud, sest kaevanduse spordimetoodik Aleksander Transtok pakkus mulle võimalust olla asendusliikmeks kergejõustikuvõistlustel, mis toimusid Kohtla-Nõmmel. Loomulikult olin kohe nõus. Mulle ja veel kahele meie meeskonna mängijale – Valeri Romanovskile ja Vladimir Prostokišinile anti kergejõustikus kasutatavad spordiriided. Panime need selga ja läksime linna meistrivõistluste starti. Jalgpallibrigaadi liikmeid saadeti pidevalt „tööle" väljaspoole kaevandust. Erinevatel võistlustel tuli kaitsta oma ettevõtte au – võisteldi jooksus, kaugus- või kõrgushüppes ja uisutamises.

Sattusime hoogu

Eesti karikavõistluste finaal kujunes meeskonna jaoks dramaatiliseks. Meie meeskond oli selgelt vastasest, Narva Baltikast, tugevam. Kohtunik eksis ega vilistanud viga, kui narvalaste kaitsja lükkas palli käega oma väravast välja. Tegelikult pidi Vladimir Gaidašovi peaga löök meile kindla punkti tooma. Mängu viimastel minutitel ei suutnud Talgat Guzairov palli väravasse lüüa, kuigi oli väravast vaevalt meetri kaugusel. Seda hetke meenutab jalgpalliveteran ka praegu, kui kõne all olevast mängust on möödas juba üle 40 aasta.

Teel finaali saavutas Estonia Kaevanduse meeskond Tallinnas võidu Eesti meistri – Dünamo meeskonna üle. See oli kangelastegu. Hooaja viimases kohtumises mängisime Narvas taas sama vastasega, kellega kohtusime karikavõistluste finaalis. Sisuliselt oli hooaeg juba läbi ja mänguseis ei oleks turniiritabelis enam midagi muutnud. Heas rahumeelses tujus tulid meeskonnad platsile. Kellelgi ei olnud soovi eriti tugevaks kohtumiseks, kuid mängu ajal meie rahulik olek kadus, sest käima läks tõeline meistrite lahing. Sadas jahedat sügisvihma, väljak oli märg, libe ja porine ning käimas oli kompromissitu võitlus. Skoor pidevalt muutus: 1:1, 3:1, 3:3, 3:5 … Meeskonnad rahunesid alles siis, kui tablool oli seis 5:5. Alles siis tuli mängijaile meelde, et kohtumise tulemus ju midagi ei muuda. Kohe kõlas ka kohtuniku lõpuvile.

Kes vilistab?

Kirjutan mõne rea nende aastate kohtunikest. Loomulikult jäi kohalikest kohtunikest meelde Andres Ahtiainen. Ahtiainen oli kohtunikuks ka kuulsal Nõukogude Liidu veteranide kohtumisel. Meeskondi juhtisid Eduard Streltsov ja olümpiavõitja Igor Netto. Selle mängu huvitavast hetkest rääkis mulle tuntud väravavaht Tõnu Eapost: „Pallivõitluses Eduard Streltsov kukkus, aga kohtunik Ahtiainen ei vilistanud. Samal ajal jooksis täiel kiirusel kohtuniku poole olümpiavõitja ja teeneline meistersportlane Igor Netto, kes karjus: „Kohtunik, Edik löödi pikali! Sina aga oled vile alla neelanud!"

Arvan, et Andres Ahtiainen on tihti oma elus seda mängu meenutanud. Ta oli kohtuniku rollis väga paljudel jalgpallikohtumistel. On säilinud fotod, kus kohtunik Aineainen sooritab arvestusi kategooria koolitustel. Paljudel fotodel on Andres Ahtiainen koos oma kohtunikust kolleegi Villem Salloga.

Villem mängis mitu aastat Kaevandus-2 meeskonnas, hiljem tegutses ta jalgpallikohtunikuna. Mäletan, et mingi mängu ajal olin mina joonekohtunik ja väljakukohtunikuks oli Sallo. See oli aeg, mil joonekohtunikke nappis ja noored poisid oli meelsasti nõus abikohtuniku kohustusi täitma. Ma olin isegi joonekohtunik kohtumisel, kus Kaevur mängis Sillamäe Kalevi vastu. Mäletan, et sain pidevalt märkusi külaliste treenerilt Petrovilt – see aga ei takistanud mul tõsta lippu siis, kui see oli oma võistkonnale kasulik.

Ühel korral olin ka väljakukohtunik. See oli üks linna meistrivõistluste turniiri kohtumine. Ma vajutasin kogemata kaks korda stopperile, millega nullisin kohtumise aja. Kui kaua tegelikult võistkonnad mängima pidid, keegi ei teadnud, sest minul kella käe peal ei olnud ja ma ei saanud mänguaega ka kellalt jälgida.

On säilinud mälestused teiste linnade kohtunikest. Eriti huvitavad lood on pärit Pärnust, kus külalisi võõrustas väga tugev Pärnu Kalakombinaadi meeskond.

Kohtunik Andres Ahtiainen (keskel). Foto: FC Phoenix arhiiv

Seda meeskonda juhtis Ants Kommussaar. Väljakul juhtusid tihti kummalised asjad – väravad löödi isegi siis, kui mäng käis nurgalipukeste taga, aegajalt vilistati suluseis mängijale, kes asus üldse omal väljakupoolel. Jüri Davõdov – Estonia Kaevanduse meeskonna mängija ja treener meenutab väravat, mis löödi staadioni kaugushüppe kastist.

Ka meie kodustaadionil tuli ette kummalisi juhtumeid. Kord oli vaja kindlasti seisu viigistada, kohtunik „pikendas „lahkelt" lisaaega üle 15 minuti. Lõpuvile kõlas kohe, kui seis oli 5:5.

Pealtvaataja – 12. mängija

Jalgpalli mängitakse alati pealtvaatajate jaoks. Seda tõestavad pandeemia-aastad, mil kohtumised toimusid tühjade tribüünidega. 20. sajandi teises pooles oli meie staadion alati rahvast ääreni täis – eriti siis, kui mängis Kaevuri meeskond. Mõnele mängule müüdi üle 1100 pääsme, mis on Jõhvi jaoks märkimisväärne näitaja. Tegelikult mingeid tribüüne ei olnud. Paigaldati lihtsalt kolm rida pinke. Pealtvaatajad seisid tiheda elusa seinana ümber mänguväljaku. Tunnetasime väga suurt kaasaelamist ja toetust. Pealtvaatajate karjeid oli kuulda üle terve linna.

Jõhvi linnastaadion oli alati linlaste meelis puhkepaik. Foto: FC Phoenix arhiiv

Publik reageeris väravatele, aga ka ohtlikele mängusituatsioonidele ja kohtunike vigadele ja märkustele.

Omal ajal tuli mul enne mängu soojenduseks staadionimurule astudes hirm – äkki eksin, kui mind jälgivad tuhanded silmad! Pealtvaatajate seas oli mul alati palju tuttavaid. Tunnetasin vastutust mängu ja selle tulemuse eest. Jalgpallureid tundis siis terve linn, neid ülistati ja tõsteti taevani! Sajad kaevurid tulid joostes staadionile, et kaasa elada oma lemmikmeeskonna mängudele. Mäletan päeva, mil Vladimir Prostokišin tuli sõjaväest koju. Pealtvaatajad nimetasid teda nimega Best. Piisas Besti ilmumisest staadionile, kui publik lausa plahvatas karjetest!

Tihti tuldi jalgpallikohtumistele terve brigaadiga, sissepääs linna meistrivõistluste kohtumistele oli tasuta. Vabariigi meistrivõistluste kohtumistel maksis täiskasvanupilet 30 ja lapsepilet 10 kopikat. Staadioni ümber oli kõrge puidust tara. Selle ülemisele servale oli millegipärast okastraat tõmmatud. Okastraati oli määritud solidooli ehk tavotiga. See aga ei takistanud poisikestel, kes soovisid näha, kuidas nende lemmikvõistkond mängib, üle tara ronimast.

Neil aegadel oli staadioni direktoriks onu Saša, kes oli sõjaveteran. Ta jälgis, et staadionil oleks eeskujulik kord. Peale jalgpallurite ei tohtinud staadionimurule keegi astuda. Selle vastu eksimise korral olid karistused rängad nii

Staadionil ei toimunud ainult jalgpallikohtumised. Ka kehakultuuripeod pakkusid linnarahvale huvi. Foto: FC Phoenix arhiiv

täiskasvanutele kui ka lastele. Onu Saša haaras korrarikkujal kõrvast ja viskas ta staadionilt välja. Sama oli ka „jänestega”, keda reetsid tavotiga määritud käed. Täiskasvanud pealtvaatajad tõstsid vahel küll alkoholi abil oma tuju, kuid mingeid erilisi korrarikkumisi ma ei mäleta. Emotsioonid tulid alati ikkagi jalgpallile kaasaelamisest.

Praegu on väljaku kõrval abiks poisid, kes on klubide lastevõistkondadest. Vanasti olid aga abiks vabatahtlikud, kes elasid staadioni kõrvalolevates majades. Väljakult välja löödud palli järgi tormas korraga kuni kümme poissi ja kes neist selle „võitluse“ võitis, sai uhkelt palli staadionil mängijatele ulatada. Palle oli siis vähe. Kui pall juhuslikult üle staadioniaia lendas, tõid juhuslikud möödujad selle

Ka meie ajal tulevad linnaelanikud staadionile, et hoida pöialt linna klubile. Foto: FC Phoenix arhiiv

Mõned kohtumised toovad staadionile sajad pealtvaatajad. Foto: FC Phoenix arhiiv

staadionile tagasi või siis jõudsid poisid pallini kiiremini. Muuseas, seda kavalat nippi kasutasid mängijad päris tihti – pall löödi meelega üle staadioniaia ja võimalikult kaugele. Nii kaua, kui oodati palli tagastamist, jõudsid mängijad veidi hinge tõmmata või mänguaega venitada.

Ei pea vist isegi mainima, et jalgpallisõbrad teadsid kõiki mängijaid nimepidi. Ja tegelikult mitte ainult jalgpallifännid, vaid kogu linn. Kord oli mul juhus minna koos treener Romanõtsiga mööda linnatänavat. Iga vastutulija teretas ja küsis võistkonna käekäigu kohta.

Jalgpalluritel oli linna restoranides ja defitsiitsete kaupade järjekordades n-ö roheline tuli. Neil oli eelisjärjekorras võimalik ka korterit või autoostuluba saada.

Jalgpall – haarav mäng. Foto: FC Phoenix arhiiv

Meie saavutused

Mõned numbrid. Kõrgliigas hakkas Jõhvi Kaevur mängima 1968. aastal. Jõudsime 12 võistkonna arvestuses üheksandale kohale. Järgmisel aastal langesime kaks kohta tahapoole ja olime turniiritabelis kõrvuti Kohtla-Järve ja Sillamäe võistkondadega.

1971. aastal langesime juba teise liigasse, kui olime viimasel, 12. kohal. Me ei saavutanud ühtegi võitu.

1974. aastal õnnestus pääseda taas kõrgliigasse, kuid jäime 11. kohale. See aga tähendas võistkonnale taas üleminekut teise liigasse.

1977. aastal saime jälle kõrgliiigasse, aga siis juba Estonia (Jõhvi) meestkonnaga – olime kümnendal kohal.

Alates aastast 1978 algas aeglane tõus:
1978 – kaheksas koht,
1979 – seitsmes koht,
1980 – viies koht ja Eesti karikavõistluste finaali koht, kus penaltiseeriaga kaotasime Narva Baltikale tulemusega 7:8.
1981. aastal tulime neljandale kohale.

1982. aastal tegime juba ajalugu – võistkond saavutas teise koha ja saime kaela hõbemedalid. Huvitav on märkida, et hooaja arvestuses oli neljal võistkonnal ühesugune punktide arv (30), aga tänu erinevatele lisanäitajatele tuli hõbe Jõhvi meeskonnale.

1983. aastal jäi pronksist puudu vaid üks punkt, kuid 1984. aasta oli kulla värvi. Jõhvi koondis oli esmakordselt Eesti meister! Järgmine, 1985. aasta oli taas medaliaasta, siis olime vabariigis kolmandal kohal.

1986. aastal saavutas võistkond neljanda koha, 1987. aastal olime taas teisel kohal.

Meie jalgpalli kuldsed aastad

Estonia (Jõhvi) meeskond muutus karikameeskonnaks. 1980., 1983. ja 1984. aasta karikavõistluste finaalides me võiduni ei jõudnud. Nendest kahel korral kaotasime penaltiseerias. 1985. aasta finaalis saavutasime võidu tugeva Tallinna Tähe üle. 1986. aastal saime Eesti karika taas Jõhvi tuua, kui suutsime võita Tempo meeskonda. Ka 1987. aastal tulime Eesti karikavõistluse võitjateks ja suutsime olla üle Tähe meeskonnast. Seega olime kolm aastat järjest Eesti karikavõistlustel parimad. Aastatel 1988–1990 pidime tunnistama, et medalikohtadele me ei pääsenud, jäime neljandaks. Aga 1990. aastal jõudsime taas karikavõistluse finaali, aga seal pidime tunnistama Pärnu meeskonna paremust.

Kuldmedalid, kaks hõbedat, pronks, kolm vabariigi karikat ja neli finaalikohta – see oli Jõhvi kaevurite võistkonna tõsine edu ning selles oli oma panus Väino Viilupil ja tema abilisel Aleksandr Tultsinskil.

1991. aasta – juba taasiseseisvunud Eesti Vabariigis saavutasime meistriliigas kolmanda koha. Meeskonnal oli siis juba uus nimi – Eesti Põlevkivi. Järgmisel aastal tulime meistriliigas teisele kohale. Meie Eesti Põlevkivi meeskond mängis Eesti meistriliigas kümme hooaega järjest. Mängisime hästi – olime neljandad, aga ka finalistid.

Ent siis saabusid rasked ajad. Pärast 1999. aasta hooaega langesime vabariiklikus võistlustabelis madalaimale astmele. Trusti juhtkond otsustas siis meeskonna toetuse lõpetada ja võistkond läks laiali. Sellega lõppes Jõhvi Eesti Põlevkivi jalgpalliajastu, kuid mitte Jõhvi jalgpall. Ettevõtete võistkondade asemele tulid klubide koondised. Klubijalgpall areneb suures osas tänu klubide juhtide ja treenerite fanaatiliselt sangarlikele pingutustele. Tänu Aleksandr Volkovi, Aleksandr Kulatsenko ja Pavel Lukjanovi suurtele pingutustele loodi Jõhvis uus klubi – Orbiit.

Paar sõna sõbrast

Pavel Nikolajevitš Lukjanov on jätnud Kohtla-Järve jalgpalli ajalukku hiigelsuure jälje, võib isegi öelda, et ta on olnud kohaliku jalgpalli au ja südametunnistus. Kuna Lukjanov on aastaid töötanud Jõhvi Põlevkivi meeskonna treenerina ja oli ka üks Orbiidi klubi asutajatest, siis tahaksin ma pühendada talle eraldi peatüki. Viimased kümme aastat me suhtleme Lukjanoviga iga nädal Jõhvi staadionil. Sellel staadionil me tähistasime ka tema 70. ja 75. juubelit aga täna treenib ta FC Phoenixi meeskonna särgis numbriga 77: Jõhvi ja Kohtla-Järve jalgpalli veteranide pealiku 77. sünnipäeva auks.

Pavel Nikolajevitš Lukjanov sündis 1944. aastal Kohtla-Järvel. Peale sõjaväeteenistust rääkis treener Artur Veinberg talle augu pähe lõpetada jooksva aasta maa meistrivõistlused tema poolt asutatud Keemiku meeskonnas. Lukjanov jõudis mängida kolm mängu ja temast sai Eesti jalgpallitšempionaadi pronksmedali omanik.

Olen Pavelile väga tänulik selle eest, et ta mite ainult ei treeni meie staadionil, vaid osaleb aktiivselt ka kõikidel meie turniiridel ja klubi üritustel. Lukjanov kinkis meie rahvuslikule jalgpallimuuseumile hindamatud, suurte jalgpallurite Streltsovi ja Netto, autogrammid. Ka paljud fotod meie muuseumis on kingitud Paveli poolt. Ühel veteranide turniiril kaitses Lukjanov oma meeskonna väravat ja vaatamata oma kõrgele eale meelitas välja penalti. Ta on terveks eluks jäänud jalgpallile truuks ja on nüüd eeskujuks mitmetele põlvkondadele. Absoluutne enamus meie linna jalgpalluritest on kas tema õpilased või siis mänginud koos ühes meeskonnas. Oma soliidsele eale vaatamata on Pavel väljakul kui noor jalgpallur – muret-

Pavel Nikolajevitš Lukjanov.
Foto: FC Phoenix arhiiv

Pavel Lukjanov (paremalt teine esimeses reas). Foto: FC Phoenix arhiiv

seb vigade pärast treeningutel, vaidleb, tõestades oma seisukohti ühes või teises jalgpallialases situatsioonis. Minu silme all sai ta kord tugeva löögi vastu jalgu. Ta pahandas pisut vastasega, kunagise minu meeskonnakaaslasega, aga mõne minuti pärast nad jõid juba rahumeeli teed ja arutasid jalgpalli asju, nii meil kodus kui ka välismaal. Ja see on tore.

Orbiit jõuab orbiidile

Orbiidi meeskonnast jutustab Jevgeni Gužovski. Ženja mängis varem ka ise meeskonnas ja koos oma klassivenna Aleksandr Marašoviga on täna klubi juhid. Jevgeni rääkis huvitava loo oma lapsepõlvest. Jalgpalli hakkas ta mängima majavalitsuse meeskonnas. Mulle tundub, et täna on vähe neid, kes teavad, mis asi see selline on. Iga majavalitsuse – struktuur, mis korraldas elamute korrashoidu ja ekspluatatsiooni – juurde loodi toona laste jalgpallimeeskonnad. Laste spordile kuulus siis prioriteet. Need laste jalgpalli (ka jäähoki) meeskonnad kindlustati varustusega ja lapsed sõitsid erinevatele turniiridele, mitte ainult koduvabariigis. Ühes sellises laste meeskonnas hakkas jalgpalli mängima ka Jevgeni Gužovski. Hiljem, juba nooruses, hakkas ta mängima Orbiidis.

Üks Orbiidi asutajatest, treeneritest ja liikuma panevast jõust Aleksander Marašov.
Foto: FC Phoenix arhiiv.

Oma jalgpallielu alustas Orbiit viiendas liigas. Läbisid edukalt viienda, siis neljanda liiga ja siis, Ženja sõnade järgi, jäädi kolmandasse liigasse mõneks aastaks „istuma“. Meeskonda finatseeris linn ja üldiselt raha jätkus isegi päevarahadeks. Tõsi vormiriideid anti aastaid ühelt põlvkonnalt järgmisele. Teises liigas treenis meeskonda juba Aleksander Marašov – kogenud jalgpallur, kes mängis aastaid Eesti kõrgemas s.t. Meistriliigas aga ka Soomes. Jevgeni ja Aleksander lõid koos meeskonna-perekonna. Noored ei kohtunud mitte ainult treeningutel ja võistlustel, vaid pidasid koos ka pidusid, tähistasid sünnipäevi. Laste jalgpalli arendas neil aastatel spordikool, kooli lõpetajad tulid aga Orbiidi klubisse.

Paraku meeskonna finantseerimine aina halvenes, kuigi sportlikud tulemused paranesid. 2010 aastal mängis meeskond juba riigi Esiliigas. See oli edulugu. Aga, kahjuks, Orbiit ei suutnud selles liigas kanda kinnitada. Meistrivõistlusi alustati mitte halvasti, kuid varsti andis „lühike pink“ ennast tunda ja meeskond langes taas Teise liigasse. 2012 aastal toodi koju riigi Väike Karikas s.t. võideti prestiižne võistlus madalamate liigade meeskondade vahel. See aasta jäi Orbiidi viimaseks aastaks, selle baasil loodi uus Lokomotiivi klubi.

2012 aastal jõudis Orbiidi meeskond Väikese Karika finaali ja siis, päev enne finaali, sõitis Jõhvi Eesti Jalgpalliliidu president Aivar Pohlak. Vallavalitsus oli korraldanud ümarlaua, mille teemaks oli jalgpalli edasine areng meie piirkonnas.

Eesti Väikese Karika omanik, Orbiidi meeskond, 2012 a. Foto: FC Phoenix arhiiv

Sellel nõupidamisel otsustati nimetada Orbiit ümber Lokomotiiviks ja luua uus klubi. Selle nõupidamise kutsus kokku vallavanema asetäitja Hardi Raiend, kes suure entusiasmiga võttis enda õlgadele linna jalgpalli temaatika. Vallapoolne finantstugi Orbiidi meeskonnale ei olnud piisav, sponsoreid ei olnud. Need vahendid mida suutis leida Jevgeni Gužovski, katsid vaid kõige hädavajalikumad meeskonna vajadustest. Laste meeskonnast võis ainult unistada. Lokomotiivi loomisel oli see aga meie põhiülesandeks.

Orbiidi meeskonna asutaja, „Lokomatiivi“ president ja arst Jevgeni Gužovski. Foto: FC Phoenix arhiiv

Meie esimesed lapsed

2011 aasta oktoobris toimus meie Lokomotiivi klubis esimene laste treening. Ütlemata on selge, kuidas me närveerisime: tulevad – ei tule? Meie suureks rõõmuks juba esimesel päeval me valisime välja kakskümmend last, kes avaldasid soovi õppida jalgpalli mängima just meie klubis. Esimest lasterühma asus treenima treener Irfan Ametov, kes aitas lasteaedadest leida ka täiendavalt lapsi treeningrühmadesse. Kui vaatasin neid põngerjaid, kes ajasid ühte palli taga, ei saanud ma aru, kuidas saab neid õpetada jalgpalli mängima? See oli juhitamatu jõnglaste kari, kes olid pääsenud toast vabadusse.

Aga kõigele vaatamata oli meil 2011 aasta lõpuks oma põhikoondis, kes mängisid teises liigas ja kuueaastaste laste meeskond. Põhimeeskonna treener oli endiselt Aleksander Marašov, kuid just keset ettevalmistusperioodi uueks hooajaks läks Saša operatsioonile, mis tähendas kolmekuulist pausi. Kuna Marašovil asetäitjat ei olnud, siis tuli leida uus treeneri kanditaat. Inimene sellele kohale ilmus peagi. Legendaarne jalgpallispetsialist Vadim Dmitrijevitš Dobiža pakkus välja treeneri kanditaadiks Viktor Pavlovitš Nesterenko. Juba esimene pilk Palõtši treeneri karjäärile pani ahhetama: ta oli töötanud Ukraina, Valgevene ja Läti kõrgliigades, viinud oma meeskondi mängima euroliigades, ise aga figureeris seniajani

Läti meistrivõistluste parimate väravalööjate edetabelis. Meie jaoks oli see mees elav legend. Suure erutusega ootasime esimest telefonikõnet temaga. Valides tema telefoninumbri, pidasin hinge kinni. Palõtš oli sel hetkel külas tuntud treeneril German Zoninil ja lubas tagasi helistada. Helistaski ja me leppisime kokku kohtumise kuupäevas. Ja varsti saabuski see päev, kui Nesterenko saabus Jõhvi.

Palõtš on meiega, meiega on kõik parimad

Palõtš pidi meie juurde sõitma Sankt Peterburist autobussiga. Oodates tema saabumist mõtisklesin – kuidas ta ära tunnen. Internetist leidsin ainult tema noorpõlve fotod. Andes aru, et näo järgi ma teda ära ei tunne, otsustasin teda tuvastada jalgade järgi. Nii juhtuski, treeneril olid kõige ehtsamad jalgpalluri jalad. Rääkisime temaga oma kaks tundi ja maestro sõitis koju meie ettepaneku üle järele mõtlema. Meie jäime aga ootama tema vastust, kartes seejuures, millist palka ta võiks küsida: kas ikka veame välja? Üks Lokomotiivi klubi asutajatest ja finatstoetajatest oli suurärimees Oleg Ossinovski. Me oleme Olegile väga tänulikud tema toe eest meie klubi välja arendamisel. Ta toetas klubi rahaliselt neli aastat, mis kahtlemata väljendus ka sportlikes tulemustes: me saime lubada endale palgata tööle hea treeneri, kes viis varsti meeskonna Eesti Kõrgliigasse. Päris klubi kujunemise alg-

Ilja Šaškov ja Karola Purgats. Foto: FC Phoenix arhiivist

Lokomotiivi klubi esimene laste meeskond, treener Igor Šaškovi juhendamisel. Foto: FC Phoenix arhiiv

Treener Viktor Pavlovitš Nesterenko. Foto: FC Phoenix arhiiv

Elisabeth Ivanova (vasakul). Foto: FC Phoenix arhiiv

staadiumis hakkas ühe meie väikese jalgpalluri isa treenima laste võistkonda. Igor Šaškov töötab ka täna klubis ja käinud meiega läbi paljud raskused ja ponnistused, tema pojast Iljast on vahepeal saanud aga noorte meeskonna liige eliit-liigas. Meie esimeseks, 2012 a. hooajaks valmistas meeskonna ette Viktor Nesterenko. Suured raskused olid koosseisuga: mõned Orbiidi poisid olid lahkunud Tallinna õppima, osa läinud üle teistesse klubidesse, ja kõige lõpuks olime jäänud väravavahita, kuna põhiväravavaht haigestus ja teine vahetas klubi. Augud koosseisus olid märgatavad, põhimõtteliselt oli vaja komplekteerida uus meeskond. Välja käidi idee muutuda Narva Transi duubelmeeskonnaks. Läbirääkimised Transi presidendiga kulgesid edukalt ja me osutusime riigi kõige kirdepoolsema linna esindusmeeskonna duubelmeeskonnaks. Ka väravavahiga lahenes probleem nii, et Lokomotiivi väravasse asus Aleksei Matrosov, kes täna mängib Tadžikistanis. Meie ridu täiendas ka Eestis tuntud jalgpallur Viktor Plotnikov, kes sel ajal läbis meie linnas sõjaväeteenistust. Suureks kingituseks oli asjaolu, et klubiga ühines Maksim Bazjukin, kes lõpetas karjääri Transis ja ühines nüüd meie meeskonnaga. Maksim tuli koos venna Sergeiga, kes oli aasta mänginud Orbiidis.

Nii jupikaupa saigi meeskond komplekteeritud. Pidasime ka kontrollmänge, kuid õiget pilti meeskonna tugevusest või nõrkusest need ei andnud. (Jõhvi) Lokomotiivi meeskonna esimene ametlik mäng toimus 7. aprillil 2012 a. Kohtla-Järve Alkoga. Nii siis kohe piirkondlik derbi. Õiget võistlust sellest aga ei kujunenud: meie meeskond võitis suurelt -5:0. Kolm väravat lõid vennad Bazjukinid: kaks – Maksim ja ühe – Sergei. Kaks väravat lõi Sillamäelt meiega ühinenud Vitali Bolšakov. Vastaste meeskond oli küll korralikult komplekteeritud, kuid „Loko“ vastu nad rohtu ei leidnud. Seega – esimene mäng ja esimene võit. Lokomotiivi teine mäng toimus samuti Ahtme Gümnaasiumi staadionil. Koosseisu tugevdasid silmnähtavalt vennad Aleksander ja Vassili Kulik. Vastaseks oli Tallinna FCMC ja see sai hävitavalt lüüa – seisuga 12:2. Viis väravat sahistasid vennad Kulikid, kolm vennad Bazjukinid, kaks väravat jäi Vitali Bolšakovi nimele ja üks Viktor Plotnikovile.

Vennad Aleksander ja Vassili Kulik ja Vitali Bolšakov. Foto: FC Phoenix arhiiv

Kolmas mäng Tallinnas, just alles Meistri-liiga kaotanud Ajaxi vastu lõppes samuti meie võiduga, kuigi mäng oli raske. Mängu päästis meile Aleksei Matrosov, kes tõrjus raske palli üks-ühe vastu mängusituatsioonis. Peale seda võitu me juba uskusime, et suudame lä-

bida Teise-liiga ja minna üle Esimesse. Esimesed punktid me kaotasime viiendas voorus, kui võõrsil mängisime Nõmme Kaljuga – väravateta viik 0:0. Aja möödudes kujunes sellest meeskonnast meie põhiline rivaal üleminekuks Esiliigasse. Selles meeskonnas mängisid kuulus Sergei Terehhov, mõned leegionärid ja klubi noored mängumehed. 5. septembril me alistasime Nõmme poisid skooriga 4:2 ja peale viigimängu Tallinnas sai „Loko“ kaks võitu ning ootas külla Sillamäe

Sergei Bazjukin (palliga). Foto: FC Phoenix arhiiv

Väravavaht Aleksei Matrosov. Foto: FC Phoenix arhiiv

Sergei Popov (vasakul) ja Maksim Bazjukin. Foto: FC Phoenix arhiiv

Teise liiga võitja 2012 a. Foto: FC Phoenix arhiiv

duubelmeeskonda, kes pretendeerisid samuti kohale Esiliigas. Vastasmeeskonna tõi Jõhvi Vadim Dobiža. Meie suur 3:0 võit ärritas kogenud treenerit ja ta lubas „Loko“ kordusmatšis Sillamäel „seljatada“. Seda aga ei juhtunud ja mäng jäi viiki. Teise liiga tase oli märkimisväärne. Pääsu eest Esiliigasse heitlesid sellised meeskonnad: Sillamäe Kalev, Tallinna Leegion, Tallinna Ajax, Nõmme Kalju. Oli väga tähtis, et me läbisime selle liiga meistrivõistlused kaotuseta. Väga tahtsid meid võita pealinna Kalevi mehed, meeskonda toodi toeks mängijaid isegi Kõrgliigas mängivast põhimeeskonnast, kuid meie olime tugevamad – 2:0.

Praegu, kui meenutan tolleaegset koosseisu, arvan, et oleksime nende poistega tegijad ka Kõrgliigas. Väita tagantjärele, et meie esimene hooaeg kerge oleks olnud, kahtlemata ei saa. Oli moment, kui me kaotasime punkte mängudes Tallinna Araratiga, millele järgnes tõsine jutuajamine meeskonna treeneriga. Paljudes mängudes saavutati võit puhtalt tahtejõu pealt, iseloomu meeskonnal jätkus. Olid ka liidrid, kes olid alati valmis meeskonda kaasa vedama. Sellised olid Maksim Bazjukin ja Aleksander Kulik ja ka Aleksander Marašov. Selles seisnes meie jõud.

Peale meeskonna ja treeneri kujunes meil aastatega välja ühtne abiliste kollektiiv, kes täiesti tasuta klubi abistasid. Need olid Anna Ivanova, Irina Kablukova, hiljem ka Vlad Naumov. Need inimesed on ka täna meiega. Nii siis, 13. septembril 2012 aastal, olles võitnud suure skooriga 7:1 Maardu meeskonna, oli põhjust šampust juua. Peale seda võitu me kindlustasime üldvõidu Teises liigas. Loomulikult tahaks veelkord tänada meie meeskonda ja treener Palõtšit. See oli suurepärane hooaeg, meil oli suurepärane meeskond ja nüüd vaadates vanu pilte sellest edukast hooajast, meenutan suure südamesoojusega kõiki poisse.

Esiliiga, üks samm tipuni

Teist aastat valmistus Loko mängima maa meistrivõistlustel Esiliigas. Neil aastatel domineerisid Esiliigas Tallinna Flora ja Levadia duubelkoosseisud. Hea duubel oli ka Tartu Tammekal. Eriti viimane valmistas meile hooajal palju peavalu. Küllalt tugev oli ka teine Tartu meeskond – Tartu SK10, meie regiooni esindaja, Kiviõli Irbis, alles hiljuti ülemineku mänge Kõrgliigasse mänginu. Viljandi Tulevik mängis samuti veel hiljuti tipus. Nagu näha Esiliiga koosseis oli piisavalt tugev.

2013 aasta jaanuaris me tegime koos meie treeneri Nesterenkoga visiidi Sankt-Peterburgi, olime kuulsa treeneri German Zonini külalisteks. Kohtumine kestis umbes kaks tundi. Meile oli huvitav kuulata meenutusi sellest, kuidas legendaarne treener viis omal ajal NSVL tšempioniks oblastikeskuse meeskonna Zarja, enne seda olid olnud esikohal ikka liiduvabariikide pealinnade meeskonnad. German Semjonovitš jutustas oma tööst Zarja meeskonnaga, aga samuti Tbilisi Dünamos ja NSVL koondises.

Kohtumine legendaarse German Semjonovitš Zoniniga. Foto: FC Phoenix arhiiv

See kohtumine toimus kolmekuningapäeval, väljas oli temperatuur langenud 20 kraadini, kuna aga Palõtš oli unustanud Zonini täpse aadressi, siis me kõndisime mikrorajoonis krõbeda pakasega ringi ja püüdsime möödujate käest kuulsa treeneri aadressi välja selgitada. Kui me lõpuks eesmärgile jõudsime ja leidsime maestro korterini, siis ma palusin luba fotografeerida kuulsa treeneri kabinetti, kus seisid unikaalsed suveniirid ja fotod, seal hulgas kingitud fotod Juri Nikulinilt ja korvpallitreener Vladimir Kondrašinilt. Seal seisis ka jalgpall Baierni mängijate autogrammidega. German Semjonovitš ei olnud selle vastu, kuid minu suureks meelepahaks mu fotoaparaadi aku sai tühjaks ja oli oht, et see kohtumine suure treeneriga jääb fotol fikseerimata. Ma võtsin akud aparaadist välja ja surusin neid oma soojas peopesas. Tundub, et toimis Kašpirovski efekt, sest akud ärkasid veel korraks ellu. Nüüd ma vaatlen neid pilte sellest kohtumisest ja meenutan, mida rääkis Zonin, tõeliselt suur treener.

Esimeseks Esiliiga hooajaks valmistusime üsna põhjalikult: käisime Riias ja Tallinnas. Riias mängisime kontrollmängu Riia Mettaga, Tallinnas aga Tartu SK10-ga (seis 1:1) ja Kuressaarega (seis 2:1 meile). Jalgpalliliit võttis Esiliiga meeskondade esindajatelt intervjuu eelseisvast hooajast. SK10 esindaja leidis, et Esiliiga favoriidid on nende meeskond ja Kiviõli pallurid, meie edu eriti ei usutud. Lokol olid aga sootuks teistsugused plaanid.

Esimene mäng Esiliigas toimus meil Tartus, Tammeka teise koosseisuga. Peale enesekindlat algust me juhtisime 2:0, kuid võitu hoida ei suutnud ning mäng lõppes viigiga. Palõtš elas luhtunud võitu rängalt üle, loopis oma märkmikku mär-

getega, trampis sellel jalgadega ja kogus end vaevaliselt alles peale koju jõudmist. Kõigile oli selge, et olime sattunud sootuks tugevamale turniirile kui eelmised. Ja siis uus väljasõit Tallinna, kohtumiseks Levadiaga. Tulemuseks oli jälle viik: meil vedas, Valera Smelkov päästis meile löödud penalti. Kaks kohtumist võõrsil ja kaks viiki. Kaks väravat Tartus lõi Maksim Bazjukin, Tallinnas aga toona noor mängumees Nikita Volkov.

Esimeses kodumängus võõrustasime Kiviõli Irbist ja võitsime suurelt – 5:0. 23. märts 2013 on see kuupäev, kui Loko saavutas Esiliigas esimese võidu. Meeskonna uustulnukad Andrei Jõgi ja Vitali Kutuzov lõid kahepeale kolm väravat, Maksim Bazjukin lisas kaks. Järgmine kodune mäng Flora duubelmeeskonna vastu pidi näitama, millised on tegelikult meie võimalused. Me sõitsime neist teerullina üle– 3:0. Ja üle mitte ainult Florast vaid ka Tartu SK10-st ja Tallinna Puumast ning tõusime turniirivõidu pretendendiks. Maa peale tagasi tõid meid Viljandi Tuleviku poisid – sama skooriga 3:0 aga seekord nende kasuks. Meil seisis aga ees keeruline mäng Rakvere meeskonnaga. Nende poisid tulid auga raskest situatsioonist välja, võites kodus 2:0 ja võõrsil mängisid üliraske kohtumise viiki – 2:2. Me saime jälle hea hoo sisse:

Treenerid German Zonin ja Viktor Nesterenko. Foto: FC Phoenix arhiiv

Juri Vladimirovitš Nikulin sõbrutses German Zonini perega. Foto: FC Phoenix arhiiv

Väravavaht Valeri Smelkov ja klubi president Jevgeni Gužovski. Foto: FC Phoenix arhiiv

peale viiki (1:1) Viljandis, me alistasime Flora duubli (4:0), skooriga 3:1 Levadia duubli, 5:0 Tartu SK10, 3:0 Vändra mansa ja meile tundus, et absoluutne tipp on lähedal. Küllap põdesime kergelt tähehaigust ja sattusime tormi keerisesse: meid justkui pilluti erinevates suundades. Viis punkti kaotasime kahes mängus Tammeka duubelmeeskonnaga – 1:1 ja 0:1, neli punkti Rakveres ja Vändras – 0:0 ja 1:1 ja meie olukord muutus närviliseks. Liikusid isegi jutud kokkulepe mängudest, mis oli sel ajal aktuaalne teema.

Järgmiste mängudega läks situatsioon sootuks segaseks. Võit 4:2 Vändras, hävitav võit Viljandi üle 5:0 ja siis kohe kaotused Puumale ja SK10-le – 1:2 ja 0:3. Pean ütlema, et see oli klubi jaoks väga pingeline aeg: oli mängijaid, kes ei olnud rahul treeneriga ja treener, keda ei rahuldanud mõne jalgpalluri mäng aga meil seisid ees tähtsad mängud Flora ja Levadia duubelmeeskondadega. Tundub, et need mängud said meie jaoks x-tunniks. Meeskond suutis siiski end koguda ja saavutas kaks võitu Flora (2:0) ja Levadia (3:1) üle. Pärast seda me mängisime kahel korral üle Irbise: lihtsalt (4:1) ja otse jäähoki skooriga (7:5). See oli ebatavaline skoor, kuid, kes on näinud Kiviõli väljakukatet see mõistab: see oli ehtne lõks mängijatele, kusjuures see kestis aastaid. Kui vaadata tagasi aastasse 1984, siis just Kiviõlis mängis Tallinna Tempo maha šansi tulla Eesti meistriks, tehes viigi ilmse autsaideriga Kiviõlist ja kinkis sellega tiitli Jõhvi Estonia Kaevanduse meeskonnale. Vaevalt suudavad kuivad numbrid – mängude tulemused – anda

Maksim Bazjukin, Andrei Jõgi, Dmitri Smirnov, Vitali Kutuzov ja Sergei Paltsev. Foto: FC Phoenix arhiiv

Esiliiga on minevik, ees on tipp. Foto: FC Phoenix arhiiv

Meeskond! Foto: FC Phoenix arhiiv

edasi emotsiooone, mis meid siis valdasid. Seniajani tõmbab süda kokku, kui meenutan kodust 0:3 kaotust Viljandile. Me kõik lootsime võitu. Või siis 0:3 kaotus SK10-le meie kodustaadionil? Mäletan nende mõnitavat penaltit meie väravasse. Mäletan, kuidas külalised garderoobis rõõmustasid, sest neil ilmus nüüd võimalus meid kinni püüda. Või siis 0:1 kaotus Tartu Tammekale, kui meie mehed ei suutnud näidata vajalikku vastupanu.

On hea, et jalgpall võib kinkida tohutut, kirjeldamatut võidurõõmu. Esiliigas muidugi eelkõige võidud Flora ja Levadia duublite üle ja eriliselt Tartus SK10 üle 1:0, mis praktiliselt kindlustas meie võidu Esiliigas ja ülemineku Kõrgliigasse. Magus oli 5:0 võit Viljandi üle, mis oli vastus meie 0:3 kaotusele esimeses ringis. Raske töövõit 2:0 Rakveres lõpetas hooaja ja mis tsementeeris meie Esiliiga teise koha Levadia duubli järel, kõigest punktilise vahega.

Peale võitu Rakveres me jõime koos pisut šampust ja Palõtš lausus ajaloolised sõnad: „Teil vedas, et teil olen mina“.

Võidurõõm nii kodus kui ka tööl. Sergei Ivanov tütre ja klubi direktori Anna Bazjukinaga. Foto: FC Phoenix arhiiv

Meeskonna parim mängija Maksim Bazjukin. Foto: FC Phoenix arhiiv

Jõhvi FC Phoenix´i direktor Anna Bazjukin. Foto: FC Phoenix arhiiv

Lend absoluutsesse tippu ja langus

Peale hooaja lõppemist Esiliigas küsiti meilt ikka ja jälle – kas me tõesti kavatseme minna Kõrgliigasse. Muidugi läheme! Keegi meist selles ei kahelnud. Kuidas sai sellest loobuda, kui meie poisid andsid nii palju endast, et meie Jõhvi meeskond, peale 23 aastast vaheaega, jõudis jälle riigi Premium-liigasse? Muidugi me andsime endale aru, et kõrgliiga – see on sootuks teine tase ja meil saab olema seal väga raske. Me mõistsime ka seda, et meil on pooleldi tööl käiv meeskond ja me peame seal mängima elukutselistega. Oli ka inimesi, kes erinevate argumentidega püüdsid meid veenda mitte sekkuda mängu selles kõrgemas seltskonnas, kuid otsus oli juba langetatud. Nüüd, kui me juba teame meie hooaja tulemusi Kõrgliigas, esitan endale mõnikord küsimuse: kas läheksime sinna taas, teades mis meil tuleb seal üle elada? Muidugi läheksime!

Siis aga, 2014 aastal, tundus meile, et olime toonud meie linna tõelise jalgpallipeo, et ka valla juhtkond osutab meile märkimisväärset abi, et ilmuvad välja ettevõtjad, kes on valmis meid toetama, et me kõik oleme ühiselt haaratud vaid ühest mõttest: mängida väärikalt Kõrgliigas ja jääda sinna aastateks püsima.

Lokomotiivi meeskond enne Kõrgliiga hooaja algust: (Alumine rida, vasakult paremale) Larin, Matrosov, Kulik, Potapov, Ivanov, Kurlõtškin, Mbongo, Volkov, (ülemine rida, vasakult paremale) Jõgi, Jakovlev, Panfilov, Paltsev, Bazjukin S., Kaivoja, Smirnov, Bazjukin M.. Treenerid: Igor Šaškov, Viktor Nesterenko, Andrei Škaleta. Foto: FC Phoenix arhiiv

Ma tahaksin ära märkida noori jalgpallureid, kelle peale me enne uut hooaega väga lootsime. Need olid „Järve“ poisid Kevin Kaivoja ja Aleksander Ivanjušin, meie Nikita Volkov, Aleksander Vladimirov – kõik väga noored poisid. Kevinist sai hiljem, järgides oma isa eeskuju, väga hea jalgpallikohtunik, kuid selle hooaja eest olen talle väga tänulik, ta oli jalgpallimurul täismehe eest väljas. Kunagi ei unusta pisaraid tema silmades, kui ülemineku mängudes pidime võõral väljakul löödud värava tõttu lahkuma Kõrgliigast.

Eestis algab jalgpallihooaeg märtsis ja oma esimese kohtumise me pidasime Tallinna Flora vastu. Andes endile aru, et üksi me kõrgeimas liigas välja ei vea, pöördusime naaberlinna Järve klubi poole. Vitali Tuljakov, kes nüüdseks on manala mees, ja Andrei Škaleta nõustusid meie ettepanekuga ja me alustasime ettevalmistust 2014a. hooajaks koos. Sedamööda kuidas hooaja algus lähemale jõudis, seda hõredamaks muutus aga meie jalgpallurite „padrunisalv“: keegi poistest oli traumeeritud, mõned ei suutnud end ette kujutada Kõrgliiga mängijana. Olime sunnitud otsima abi leegionäridelt. See oli huvitav aeg: ülevaatuseks saabus jalgpallureid üle Euroopa. Keegi neist rääkis inglise keelt, teised prantsuse keelt ja meil tuli leiutada mingi oma keel, milles me väljendasime end rohkem ikka käte ja jalgadega. Igatahes me suutsime asjad selgeks teha ilma tõlkideta!

Jalgpallureid saabus ka Gruusiast, kes mingeid keeli peale gruusia keele ei valdanud, kuid üldiselt ka siin ületamatuid raskusi ei tekkinud. Meie meeskonnas mängisid head jalgpallurid-leegionärid: Jegor Potapov – mängib ka täna Kasahstani Kõrgliigas, Aleksander Voltškov on tulnud Kanada meistriks. Meid aitas ka Palõtši poeg Bogdan, kes on mänginud mitmetes tugevates Läti ja Venemaa klubides. Suureks abiks olid Venemaa suurepärased poisid Aleksander Nikulin, Stanislav Jablokov. Meie kohalikud mängijad Maksim Bazjukin, Andrei Jõgi, Dmitri Smirnov,Vitali Kutuzov, väravavaht Valeri Smelkov, Deniss Kulikov ja Aleksander Zahharenkov olid juba piisavalt kogenud, et Kõrgliigas rinda pista teiste liiga klubidega.

Üldiselt aga möödus see hooaeg pidevas võitluses rahaliste raskustega. Valla poolt saadud finantstugi võimaldas tasuda ainult osavõtumaksu ja auditi, mille läbiviimine on enne hooaja algust klubidele kohustuslik. Ka ettevõtjad ei kiirustanud toetama riigi Kõrgliigas mängivat jalgpallimeeskonda. Kõik see muidugi pingestas olukorda klubis, kuid fakt ise, et me mängime Kõrgliigas, nihutas kõik raskused tagaplaanile.

Ja siis jõudis kätte esimese mängu aeg ja nagu öeldud, kohe Flora meeskonnaga. Flora kaptenipaela kandis siis Andre Frolov, kes täna kaitseb kaptenina Paide meeskonna värve. Edurivis mängis Sander Post – tol ajal parim väravalööja liigas. Rauno Alliku – Eesti koondise mängija. Zakaria Beglarišvili – Gruusia täht meie jalgpallis. Kõik need mängijad tulid jalgpallimurule meie, tagasihuidliku Lokomotiivi vastu. Ja see matš avas hooaja. Me kaotasime skooriga 1:3. Jäime mänguliselt alla. Intriig püsis, kui me seisus 0:2 värava lõime. Esimese värava kõrgseltskonnas lõi Aleksander Zahharenkov.

Bazjukin Zakaria vastu. Foto: FC Phoenix arhiiv

Omavahel me nimetasime seda fotot: „Habe“. Foto: FC Phoenix arhiiv

Kindel kaitse: Nesterenko, Kulikov, Paltsev, Jõgi, Bazjukin Maks, Jakovlev suunab, Zahharenkov on tagant poolt. Foto: FC Phoenix arhiiv

See mäng süstis meie inimestesse optimismi: kaotada ühele meie jalgpalli liidritest ei olnud häbiasi. Palõtš oli meeskonnaga rahul, poisid pingutasid kõvasti, kuid külaliste tase oli lihtsalt kõrgem, meid aga ootas ees matš Nõmme Kaljuga, mis langes kokku rahvusvahelise naistepäevaga, 8. märtsil.

Meie meeskonna koosseis Kõrgliiga esimeses mängus.

1. Aleksander Panfilov;
3. Dmitri Smirnov (KTM);
4. Valeri Kurlõtškin;
8. Sergei Paltsev (KTM);
11. Deniss Kylikov (KTM);
14. Maksim Bazjukin;
16. Andrei Jõgi;
17. Svjatoslav Jakovlev;
21. Sergei Bazjukin;
22. Aleksander Zahharenko;
25. Bogdan Nesterenko.

Rahvusvaheline naistepäev ja meie teine mäng Kõrgliigas. Nõmme Kalju startis liigas kõige kõrgema eesmärgiga. Aga milline koosseis? Meeskonnas mängis „eesti karu“ – Tarmo Neemelo. Väga tugevad olid leegionärid Reginald Mbu, Alidor ja Allan-Aksel Kimbaloula, Hidetochi Vakui – jaapani pallur, kellest oli Kaljule tiitli eest võitlemisel palju kasu. Karl Möll ja Robert Kirs esindavad täna väärikalt Paide ja Levadia meeskondi.

Enne kohtumist Narvaga olime täis üptimismi. Foto: FC Phoenix arhiiv

Meie koosseis selles kohtumises:
Dmitri Smirnov;
Pretše Amur Florian Mbongu;
Kevin Kaivoja;
Maksim Bazjukin;
Andrei Jõgi;
Jegor Potapov;
Sergei Bazjukin;
Andrei Zahharenkov;
Bogdan Nesterenko;
Valeri Smelkov.

Iluse žesti tegid külaliste fännid enne matši. Nagu öeldud kohtumine toimus naistepäeval 8. märtsil. Meelduvaks üllatuseks olid lilled, mille tõid Kalju fännid kaasa ja kinkisid kõikidele tüdrukutele staadionil.

Meie alustasime aga mängu halvasti.Saša Zahharenkov lõi oma värava. Kalju oli ründavam pool. Omad võimalused olid ka meil, kuid mängu lõpuminutitel tormasime pimesi viigiväravat püüdma ja lasksime sisse veel ühe värava. 0:2 kaotus, kuid päris hea mängu juures. Me olime kindlad, et ka meie võidud on tulemas. Kuid...

Järgmine mäng, mis ees seisis, pidi toimuma Narvas sealse Transiga, Kõrgliiga „veteraniga“. Meil oli kindel plaan võtta Narvas esimesed punktid, lootsime Narvast minimaalselt viiki. Treenerid valmistasid meeskonda ette mänguks: peale mänge kahe liidriga me säilitasime positiivsuse ja olime kindlad heas tulemuses matšis Narvaga.

Paraku lõppskooriks jäi 0:5 – see oli katastroof. Väga ebameeldiv on meenutada seda hävitavat kaotust Narvas. Meil ei tulnud midagi välja. Arutelud matši vaheajal langesid külma duššina meie peadele. Peale seda kaotust ei suutnud me kaua end koguda. Õhus liikusid kahtlused, et mõned mängijad lähevad matšile mängu äraandmise mõtetega. Toona oli see teema populaarne ja politsei algatas üle maa kriminaalasju. Olen kindel, et meie kaotasime, kui nii võib üldse öelda, ausalt. Aga see kaotus osutus meie jaoks tõsiseks traumaks, millest me ei suutnud tõeliselt kaua vabaneda. Mängujärgsel arutelul tekkis tõsine vaidlus treener Nesterenko ja meeskonna vahel, kes ei nõustunud treeneri hinnanguga mängule Narvas. Vaieldi väga kaua

Palõtšil oli, mille üle mõelda. Foto: FC Phoenix arhiiv

Treener Vjatšeslav Geraštšenko. Foto: FC Phoenix arhiiv

ja lahku mindi rahulolematutena üks-teisega. Ma tean kui väga poisid seda kaotust üle elasid. Kas oli keegi konkreetselt süüdi selles häbistavas kaotuses, seda on nüüd raske öelda, kuid kõiki meid valdas häbi- ja valutunne. Järgmisena mängisime meie otsese konkurendi, Tallinna Kaleviga ja me kaotasime kodus skooriga 0:1.

Kõrgliiga esimestes mängudes me saime järjest kuus kaotust ja alles seitsmendas voorus õnnestus meil Tartu Tammeka vastu võõrsil viik välja mängida. Juba tundus, et oleme kriisist väljumas ja valmis vastu minema järgmistele mängudele, kuid siis juhtus midagi täiesti ootamatut. Meil säilisid head šanssid jõuda maa jalgpalli karikafinaali, oli vaja kodus võita vaid HÜJK Emmaste meeskonda. See meeskond mängis meistrivõistlustel meist mitu astet allpool. Ülesanne oli täiesti jõukohane, seda enam, et nad sõitsid meile külla. Usun, et keegi ei kahelnud meie võidus ja Loko jõudmises poolfinaali.

Aga kahjuks me kaotasime ja kaotasime väga hädise mänguga. Vastane istus kaitses ja kõik meie pingutused jooksid liiva. Me kaotasime ühe hooaja tähtsaimatest mängudest.

Mulle oli peale seda meie treeneri edasine saatus kohe selge. Peale Narva mängu kaotas Palõtš hea kontakti meeskonnaga. Minu poole pöördusid jalgpallurid ja rääkisid, et Nesterenkoga läheb Kõrgliigas raskeks ja tuleb leida uus treener, kes suudaks meeskonna uuesti kokku liita. Selliseid kohtumisi toimus mitmeid, ma püüdsin kuidagi Palõtšit kaitsta. Tema teened selles, et me mängime maa kõrgeimas liigas, olid silmnähtavalt kaalukad ja vahetada treenerit selles olukorras oli äärmiselt raske. Lumepall aga aina kasvas ja karikamäng jäi Lokomotiivile viimaseks mänguks, kui meeskonna peatreeneriks oli Viktor Pavlovitš Nesterenko. Suur tänu sulle, Palõtš, meiega töötatud aastate eest. Koos sinuga elasime me üle nii tõuse kui ka mõõnasid.

Oli ilmselge, milline oli meie seisukord peale neid torme ja orkaane. Me olime kindlalt turniiritabelis viimased, ilma treenerita ja ilma eriliste lootusteta. Meeskonna võttis ajutiselt üle Andrei Škaleta. Läbi tuttava agendi leidsime siiski uue treeneri Valgevenest: Lokot tuli päästma Vjatšeslav Geraštšenko, tuntud treener ja jalgpallur, kes mängis kunagi isegi AKSK-s.

Vjatšeslav ei püsinud meil aga kaua ja perekondlikel põhjustel pöördus ta kodumaale tagasi. Andrei Škaleta jätkas taas tööd ning me mängisime veel mõned kohtumised viiki Tartu Tammekaga ja Tallinna Infonetiga, kes võitles medalite eest. Samas aga kaotasime uuesti Tallinna Kalevile ja hoidsime kindlalt viimast

kohta turniiritabelis. Kas meid valdas peale kaotuste seeriat paanika? Ma arvan, et mitte. Veel säilis võimalus pääseda punase laterna osast aga esialgu see püsis ja me otsisime kollektiivselt väljapääsu. Väljapääsuna tundus meile treeneri kutsumine Sankt Peterburist, Aleksei Jurjevitš Tihomirovi. Aleksei mängis varem ka ise jalgpalli ja oli aastaid töötanud Zeniidi akadeemias. Uue treeneriga seoses olid meil suured lootused.

Treener Aleksei Tihomirov. Foto: FC Phoenix arhiiv

Kuigi tal puudusid Kõrgliiga meeskonna treenimise kogemused, tegi ta, minu arvates, kõige tähtsama: liitis jälle meeskonna ühtseks kollektiiviks. Ta kehtestas meeskonnasisese distsipliini, muutis mängu taktikat. Me hakkasime järk-järgult muutuma meeskonnast, kes eelistab mängida oma trahvikastis, aktiivset rünnakut taotlevaks meeskonnaks. See ei andnud küll kohe erilist resultaati. Igatahes esimese mängu Tihomirovi juhendamisel Paides me kaotasime skooriga 0:3, kuid meil ei olnud oma mängu pärast häbi. Me tõusime suurte jõududega, hoidsime palli ja lõime ka ohtlikke momente.

Seda tasub veelkord läbi elada

Siis õudsid meile kätte otsustavad hetked, ees olid mängud, milles me pidime kindlasti vastased alistama, et pääseda turniiritabeli viimasest kohast. Esimene selline kohtumine oli meil otsese konkurendiga Tallinna Kaleviga. Ma isegi ei tea mitme punkti peale see mäng käis, kuid üle kolme kindlasti, see on kindel. Seejuures oli Kalevil ka võimalus viiki mängida, aga see oleks tähendanud meile kohe Kõrgliigast välja lendamist. Väga pingeline mäng lõppes meie kasuks skooriga 1:0, kusjuures värava lõi penaltist Aleksander Nikulin.

Teiseks tähtsaks mänguks oli kohtumine Narva Transiga meie koduväljakul. Esmakordselt Jõhvi jalgpalli ajaloos sõitis kohale riiklik televisioon ja mängu transleeriti üle kogu Eestimaa. Enne mängu algust me õnnitlesime Estonia Kaevanduse meeskonna veterane, kes täpselt kolmkümmend aastat tagasi tulid Eesti meistriteks. Esimese löögi tegi meie linna aukodanik Väino Viilup. See oli üks kõigi aegade matš. Seniajani meenuvad mulle hetked, kuidas poisid peale värava löömist tormavad embama treenereid. Selles kohtumises me olime tõepoolest Meeskond suure algustähega. Algul me juhtisime, siis, mõne aja pärast, me olime kaotusseisus 2:3 aga lõpuks, tribüünidele kogunenud fännide suureks rõõmuks, me võitsime 3:2.

Fännide toetus mängu ajal tuletas meelde need ajad, kui staadionid olid veel täielikult rahvaga täidetud. Linnas oli kõikjal kuulda fännide hõikeid, kes toetasid oma meeskonda. Suutmata talitseda oma tundeid, ma tormasin peale lõpuvilet murule, et koos poistega võitu tähistada. Aastatega kaovad mälust kõik selle hooaja negatiivsed momendid: suureskoorilised kaotused, treeneri vahetused, konf-

Aleksander Nikulin lööb otsustava värava. Foto: FC Phoenix arhiiv

Võitlus käis mitte elu, vaid surma peale. Foto: FC Phoenix arhiiv

liktid meeskonnas. Eredalt on meelde jäänud aga see võit. Peale seda võitu me hävitasime kaks korda Tallinna Kalevi – 5:0 tšempionaadil ja 3:0 karikamängus, alistasime Tartu Tammeka ja pääsesime turniiritabeli viimasest kohast.

Üleminekumängudes me siiski loovutasime, võõral väljakul löödud värava tõttu, Kõrgliiga koha Viljandile. Sellega lõppes üliraske hooaeg, mis röövis meilt närve, emotsioone, jõudu ja osaliselt ka tervist, kuid seda tasub kas või üks kord elus kogeda. Mina igatahes ei ütleks ära, et kõike seda veelkord läbi elada.

Õnne tulilind

Vana-Kreeka mütoloogias oli fööniks lind, kellel oli võime põleda ja tuhast uuesti sündida, olles nii igavese uuenemise sümboliks. Meile on tihti esitatud küsimusi, miks me Lokomotiivi Fööniksiks (FC Phoenix) ümber nimetasime. Sellele on humoorikas vastus. Kunagi meie jalgpallurid naljatasid: miks Narvas on Baltika jalgpallimeeskond ja Baltika restoran aga meie linnas sama nimega meeskonda ja restorani ei ole? Samas oli meil Jõhvis restoran Fööniks ja nii me siis taastasime omal moel õigluse. Tõsi, täna meil sellist restorani enam ei eksisteeri, kuid see-eest avati Fööniksi nimega kasiino.

Kui rääkida aga tõsiselt, siis Lokomotiivil olid rasked ajad, me otsisime pidevalt täiendavat finantseerimist, ilma milleta ei saa olla jätkuvalt edasiliikumist. Me saatsime välja sadu kirju abipalvedega. Suuremal jaol jäid need kirjad üldse vastuseta, osa neist said äraütleva vastuse. Klubi jätkas küll tegevust, kuid raskused olid juba üsna tõsised.

See oli väärt kõiki meie üleelamisi. Foto: FC Phoenix arhiiv

Treenerite staap. Foto: FC Phoenix arhiiv

Treener Zaur Mahharamov oma õpilastega. Foto: FC Phoenix arhiiv

Meie poisid on suureks kasvanud. Foto: FC Phoenix arhiiv

Edasi arenesid asjad nagu muinasjutus. Minu e-mailile vastasid ärimehed, kes olid õppinud meie linnas aga nüüd elasid Tallinnas. Vahet pole – üks kiri vähem või rohkem. Mäletan, et vastasime kohe, kuigi mõistsime, et situatsioon tõenäoliselt kordub – ütlevad ära või jätavad üldse vastamata.

Meie tulilind tõusis lendu. Foto: FC Phoenix arhiiv

Järgmisel päeval sain telefonikõne: „Te saatsite eile kirja abipalvega. Millisest summast käib jutt?“ Vastasin ausalt, et meie situatsioonis on ka viiest eurost abi. Kaasvestleja hindas mu nalja ja asus kohe asja kallale: „Hea küll, kirjeldage põhjalikult oma klubi, milles näete selle arengut!“ See oli üksjagu ootamatu, et nii ruttu vastati, kohe ära ei öeldud ja taheti isegi midagi teada meie klubist... Ja nii ärkas lootus meie uueks jalgpallieluks. Edasi arenes kõik kasvava lumepallina. Lõpptulemusena ilmusid meile ometi sõbrad, kes olid valmis klubi toetama. Varsti kerkis üles ka klubi ümbernimetamise küsimus. Pean tunnistama, mitte kõige lihtsam meie jaoks. Oli ka arvamusi, et Lokomotiivi nime juba teatakse ja sellesse on palju panustatud. Mina aga otsustasin, et ümbernimetamine on vajalik. Erinevatest variantidest sai valitud Fööniks (Jõhvi FC Phoenix) ja ma leian, et see oli ainus õige valik. Meie ettevõtjatest sõbrad mitte ainult ei toetanud meid rahaliselt, vaid kujundasid ka uue kodulehe ja varustasid kõik meie meeskonnad uue vormiriietusega.

Nii pöörati Jõhvi jalgpallis uus lehekülg. FC Phoenix tegi kvaliteedihüppe. Klubi juurde ilmusid uued professionaalsed treenerid – tõeline treenerite staap, kellega võis näidata kõrgeid tulemusi.

Selleks ajaks olid üles kasvanud meie omad jalgpallipoisid, kes läksid üle täiskasvanute meeskonda. Kõige lähemal ajal moodustavad nad meie põhimeeskonna tuumiku. Meie vormiriietuse põhivärviks sai oranž ja meie põhisloganiks: „Meeleolu värv on oranž“.

Jalgpallil on naiselik nägu

Meie linnas ei jäänud jalgpall kõrvale ka inimkonna kaunima osa tähelepanust. Vanemad inimesed teavad rääkida, et esimesed treeningud naiskonnaga viis läbi tšempionite meeskonna treener Viktor Korolkov ise. Esimesed regulaarsed treeningud naiskonnaga, mis komplekteeriti Eesti Põlevkivi naistöötajatest, viis ta läbi ühiskondlikel alustel.

Edaspidi moodustati 2013 a. Jõhvis Lokomotiivi klubis naiskond, kes mängisid paar aastat rahvaliigas. Täna mängib FC Phoenix naiskond Eesti meistrivõistlustel Esiliigas.

Olen alati mõtisklenud, mis toob tüdrukud jalgpalli juurde? Nad sünnitavad lapsi ja tulevad ikka tagasi, käivad treeningutel paari lapsega, kes ootavad ema väljaku kõrval. Nad saavad tõsiseid traumasid ja tulevad ikka

Karola Purgats on 15-aastasena üles antud tšempionite, Flora naiskonnas. Foto: FC Phoenix arhiiv

Lokomotiivi JK naiskond. Foto: FC Phoenix arhiiv

tagasi. Tihti on nende armastus jalgpalli vastu isegi palju kirglikum kui tugevama sugupoole esindajatel.

Kord oli mul võimalus sõita meie naiskonnaga mängule Tallinna. Meil oli vaid üks varumängija. Mäng leidis aset esimese põlvkonna sünteetilisel kattel, mis oli paigaldatud betoonalusele. Valitses paras kuumus – 27 kraadi varjus aga sünteetika tõttu isegi oma 50 kraadi. Mängu esimesel minutil sai üks meie tüdrukutest tõsise trauma: sidemete rebestuse. Vahetada ei olnud aga kellegagi. Olin

Ksenja Drozdova. Seda valu ei vaigista! Foto: FC Phoenix arhiiv

FC Phoenix naiskond 2021 a. hooajal. Foto: FC Phoenix arhiiv

meie naismängijatest hämmeldunud: kannatanu jalale valati kogu külmutav vedelik ja kõik, ka traumeeritu, pidasid mängu lõpuvileni vastu.

Professionaalsed naiskonnad on tänapäeva jalgpalli loomulik osa. Meie klubi kasvandik Karola Purgats on oma professionaalse suhtumise tõttu üle paljudest poistest, ka taiplikuse ja väljaku nägemise ning tehniliste oskuste omandamise osas. Seetõttu kuulub Karola ka Eesti omaealiste koondnaiskonna koosseisu ja oma viieteistkümne eluaasta juures valmistub debüteerima maa tšempionite, Flora klubi naiskonnas.

Lend kulgeb normaalselt

Ka rahva-jalgpall areneb meie linnaelus aktiivselt. Entusiastide initsiatiivil ja klubi otsesel toel avati Rahvajalgpalli muuseum. Me paigaldasime ka mälestusmärgi „100 aastat Jõhvi jalgpalli“.

Meie klubi hakkas hiljuti korraldama rahvusvahelisi jalgpallilaagreid. Esimeseks kogemuseks oli koostöö kuulsa hispaania Valencia jalgpalliklubi akadeemiaga. Kahel aastal sõitsid meie linna külla Hispaania spetsialistid, kes treenisid meie noormängijaid. Laagris osalejatele jäid kauaks meelde nii treeningud kui ka laagris valitsenud üldine atmosfäär. Mis siis veel rääkida neist õnnelikest, kes osutusid väljavalituteks ja said viibida ühe Hispaania jalgpalli liidri treeningbaasis?

Me tõime riiki ja meie linna treenereid Moskva Lokomotiivi akadeemiast ja viisime kaks korda läbi LokoCamp laagri. Esimeses laagris osales 100 last meie

Mälestusmärk on paigaldatud Jõhvi Linnastaadioni juures. FC Phoenix arhiiv

regioonist aga järgmisel aastal oli meil umbes 400 osalejat Jõhvis ja Tallinnas. Olime juba valmis veelgi edasi minema ja korraldama laagri Helsingis aga pandeemia tuli vahele.

Üheks suureks saavutustest, mis lubavad unistada Jõhvi jalgpalli võimsast ja õnnelikust tulevikust, on treener Vladimir Aga ilmumine meie linna. Vladimir on kindlasti jalgpallurite individuaalse ettevalmistuse alal üks vabariigi tugevamaid spetsialiste. Tema õpilased mängivad edukalt kõige kõrgemal tasemel Saksamaa omaealiste meeskondades, meie peamisest uhkusest, Karola Purgatsist, ma juba rääkisin eelpool.

Me ei ole jätnud hooletusse ka linna staadioni: see uueneb, muutub silmnähtavalt. Fööniksi aitasid lendu ja tõstsid nii kõrgele meie sponsorid, firma Burfa juhid Sergei Potapenko ja Ivan Turõgin, kes suure hoolega suhtuvad jalgpalli linnas, kus nad ise üles kasvasid.

Staadion – meie teine kodu

Täpselt on üsna raske kindlaks teha, millal hakkasid meeskonnad mängima Jõhvi staadionil. Isegi kõige vanematel fotodel on näha, et just sellel kohal, kus täna asub staadion, mängisid kaugetel aegadel poisikeste hoovimeeskonnad ja toimusid esimesed tõelised matšid. Ka mina veetsin päris väikese poisina koos

Laagrites, mis korraldati koostöös Moskva Lokomotiiviga, osales umbes 500 noort Eesti jalgpallurit. FC Phoenix arhiiv

teiste jõnglastega seal aega peaaegu ööpäevaringselt. Suvel tagusime jalgpalli, talvel aga, kui väljakule valati liuväli, mis oli avatud kella 18 – 22 õhtul, uisutasime. Alla 16-aastased pidid lahkuma kell 20.00. Ka kõige krõbedam pakane meid ei heidutanud, oli soe garderoob, kus sai sooja. Seal oli võimalus ka uiske teritada. Pidevalt mängis muusika ja see oli igaõhtune pidupäev nii täiskasvanutele kui ka lastele. Neil kaugetel aastatel peeti liuväljal ka võistlusi uisutamises, millest ka mina osa võtsin.

Kevadest sügiseni oli staadion aga jalgpallurite ja fännide päralt. Staadioni muru oli üks parimaid riigis aga selle erinevate osade kõrguste vahe oli koguni 110 cm. Sellest me saime teada, kui väljakut renoveerima hakati aga neil kaugetel aastatel me selle peale ei mõelnud. Selle staadioni murul on võidetud maa meistrivõistlused, siin peeti meistrivõistlusi linna võistkondade vahel.

2012 aastal võttis Lokomotiiv staadioni, millel oli kevadel üsna troostitu väljanägemine, oma hoole alla. Toona oli pool väljakut muttide poolt korralikult kuhilatesse aetud, peale linna pidupäevade saluute oli kogu muru täis selle tegevuse jäätmeid: traadijuppe, plastmassi ja papi tükke. Selline oli olnud suhtumine jalgpalli.

Väljak ise oli õnnetult ära lõigatud, audi joon – ja kohe tara, vahet vaid meeter. Sama ilmnes ka väravajoone taga. Omal ajal oli kõiges kokku hoitud. Garderoobihoone oli täis soditud ja kirjutaud täis erinevate sõnadega ning neid illustreerivate piltidega. Hoone katus oli kaetud vaid kaevandusest toodud transportöörlindiga, kuigi sees oli läbi viidud remont ja jalgpallurid olid ise meisterdanud

Sellisena võttis klubi staadioni oma hoole alla. FC Phoenix arhiiv

sauna, mis ka täna on väga tähtis sportlaste taastumisprotsessis. Muru niitmine käis traktoriga, mis oli juba üksjagu päevi näinud. See äge masin oli meile esialgu suureks abiks, kuid selle rattad „vaatasid“ erinevates suundades, midagi kukkus pidevalt ära. Siiski suutsime selle enam-vähem üles putitada. Peale muru niitmist kogusime rehadega heina kokku, rakud kätel oli igapäevane asi. Aastate jooksul oli väravate pargipoolsed pinnase osad kerkinud üles sedavõrd, et ka lühikest kasvu inimene võis käega väravalatti puudutada. Kusagilt saime ekskavaatori ja sellega eemaldasime ettevaatlikult liigse pinnase. Seejärel silusime labidate ja rehadega kogu ala ja tegime nii need väljakualad korda.

Traditsiooniliselt toimusid igal kevadel laupäevakud nii staadonil kui ka kõrvalasuval n.n. rahvaväljal. Kokku korjati kottide kaupa pudeleid, süstlaid ja muud prügi, mis kõneles sellest, et staadioni ümber joodi, süstiti ja siin ööbisid alkohoolikud ja narkomaanid. Kõik see ja kahemeetriseks kasvanud umbrohuga suur piirkond staadioni ümber ei tekitanud just kõige meeldivamaid tundeid. Juhtus sedagi, et laste treeningute ajal ärkasid end ööseks pappkarpidega katnud joobnud inimesed. Seda mäletavad kindlasti tänaseks juba täiskasvanuks saanud mängijad ja nende vanemad.

Selle kümne aasta jooksul, kui meie klubi staadioni eest hoolt kandis, hakkasid nii staadion ise kui ka rahvaväli sootuks teistmoodi välja nägema. Seda on hästi näha fotodel. Meie põhiväljakul viivad Eesti Jalgpalliliidu treenerid läbi talenditreeninguid nii meie regiooni poistele kui ka tüdrukutele. Rahvaväljal viivad oma treeninguid läbi nii jalgpallurid kui ka võrkpallurid. Pidevalt toimuvad õppu-

Selline oli staadion 2020 aastal. FC Phoenix arhiiv

sed noorte emadega. Seal on toimunud ka teenistuskoerte treeningud ja lennutatud lennumudeleid. Lihtsad linnakodanikud tulevad siia, et treenida või siis päevitada.

Staadionile on paigaldatud uued tribüünid, tänu linnavõimude ja rahvasaadikute otsustele sai renoveeritud kogu jalgpalliväljak. Selle eest tahaksin tänada Aivar Survat ja tema meeskonda aga ka Deniss Boroditšit abi eest kastmissüsteemi finantseerimisel. Kuival suvel on see eriti tähtis.

Suurel määral on need muutused staadionil toimunud heade metseenide abil. Paljud neist on meie noorte jalgpallurite vanemad, teised lihtsalt armastavad jalgpalli aga kõik kokku on see aga tõhus jõud.

Jõhvi FC Phoenix´i juht Sergei Ivanov ja toonane Jõhvi vallavanem Aivar Surva. Foto: FC Phoenix arhiiv

Varsti peab ilmuma meile täispuhutav jalpallihall: see on unistus, millega me oleme aastaid käinud mööda kabinette ja tõestanud sellise halli vajalikkust Jõhvis. Unistused aeg-ajalt ikka täituvad ja ma tean täpselt: on jäänud veidi oodata ja jalgpallihall Jõhvi tuleb. Aga sellega me ei piirdu ja hakkame jälle koputama kabinettide ustele, helistama erinevatesse instantsidesse, kirjutama kirju ja veenma ametnikke selles, et jalgpallikeskus peab ka olema ehitatud Jõhvi nii kiiresti kui võimalik. Mitmed jalgpallurite põlvkonnad on andnud oma suure panuse selle spordiala arenguks meie linnas, sellepärast jääme ka nüüd koos ootama ja lootma.

Naljad jalgpallimurult

Muidugi on meenutused meie hooajast Kõrgliigas mõnevõrra rasked, kuid siinkohal tahan ma rääkida ka millestki lõbusamast. Nii, näiteks, ei tulnud üks noor jalgpallur treeningule ja selgitas treenerile, et käis kinos. „Millist filmi vaatasid?“, tundis treener huvi. „Ninja kilpkonnad“, - vastas üldise naeru saatel noor popitegija ja teenis endale hüüdnime „kilpkonn“.

Oli selline juhtum, et tekkis vajadus komplekteerida meie regiooni koondis mänguks Harjumaa koondisega. Omal ajal toimusid sellised igaaastased matšid maakondade vahel. Meie maakonna matš oli ohus, kuna treener ei suutnud meeskonda kokku ajada. Hommikul helistas mulle jalgpalliliidu president Aivar Pohlak ja palus leida kasvõi viis-kuus mängijat, et saaks kohtumise ikkagi läbi viia. Helistasin tulemusteta mitmele numbrile: mõni ei vastanud, teine ei saanud, kolmas ravis traumat. Siis otsustasin alustada vestlust teises võtmes, umbes nii: „Tere Saša! Sind valiti maakonna koondisse. Helistas jalgpalliliidu president ja teatas. Mäng toimub täna, 15 minuti pärast tuleb sulle autobuss järele.“ Ja nii suutsin ma tunniga saada koondisse kuus mängijat.

Veel üks juhtum, millest rääkis Lokomotiivi esimene treener Viktor Pavlovitš Nesterenko. Palõtš töötas toona Ukrainas, üks tema meeskonna mängija kutsuti katsetele Kiievi Dünamo juures ja noormees läbis need edukalt. Pealinna meeskond tahtis noormeest oma koosseisu, kuid mängija ise ei olnud sellest eriti vaimustuses, ei tahtnud lahkuda kodulinna satsist. Ta oli nõus jääma, kui klubi talle žiguli-auto kingib. Neil aastatel korraldati staadionitel loteriisid ja peaauhinnaks oli tihti just selline auto. Selline loterii viidi läbi ka staadionil, kus mängis Palõtši meeskond. Peeti nõu klubi juhtkonnaga ja mõeldi välja selline skeem: jalgpallimatši pilet anti kõnealloleva jalgpalluri naisele, loosipall võitu tagava istekoha numbriga paigutati aga külmikusse. Vahetult enne loosimist pandi see aga trumlisse ja loosimise käigus oli kerge välja võtta kõige külmem pall. Jalgpallur sai auto omanikuks ja jäi klubi koosseisu edasi.

Juri Davõdov meenutas kihlvedu Vladimir Gaidašoviga, kes mõlemad kuulusid Estonia Kaevanduse meeskonda. Neil aastatel seisis Jõhvi staadionil kivist tualett, aukudega betoonpõrandas ja akendega külgseinas. Kihlvedu sõlmiti sellele, kes esimesena tabab kindlalt kohalt palliga aknaava. Selle peale, kuhu pall akna läbimise järel sattuda võib, muidugi ei mõeldud. Esimese täpse löögi tegi Davõdov aga pall maandus seal...kuhu pidi maanduma. Gaidašov kui kaotaja pidi seejärel palli pasa seest välja õngitsema. Aga kihlvedu on kihlvedu.

Sergei Zamogilnõi räägib laste jalgpallimängust ebatsensuurse nimega „perse“. Ükskord küsis laste treener Nikolai Mahotin tema käest, millega võiks treeningul vahelduseks lahutada laste meeli, et võtta maha psühholoogilisi pingeid. Vastuseks sai – „perse“ mänguga. Saades teada mängureeglid, - sportlased võtavad ühte ritta seljaga lööja poole ja kummarduvad ette, kannikad lööja poole, see

aga peab tabama palliga igaühte otse „kümnesse“ – treener nõustus, et see on just see, mida vaja ja hakkas seda treeningutel praktiseerima. Noored jalgpallurid läksid sellest nii hoogu, et meistrivõistluste mängus Pärnuga kasutasid seda, mitte kõige viisakama nimega mängu, mängueelse soojenduse asemel. Küllap on igal treeneril meeles mängijate huvitavaid selgitusi selle kohta, miks nad treeningult puudusid. Toon ära need põhjendused, mida ise olen kuulnud:

Magasin sisse. Me heitsime vanaemaga hilja magama: vaatasime „Merekuradeid“;

Olin juuksuri juurde kirja pandud;

Mind paluti istuda naabrinaisega;

Vanaisa ajas vanaema taga;

Oli püha, käisime surnuaias;

Veel mõned jalgpalli naljad:

Mis juhtus, miks nii suur kaotus? (seis oli 0:9).

Väljak oli ebatasane ja kohtunik oli meie vastu.

Ühes Karikamängus viskas meie jalgpallur palli audist välja nii ebaõnnestunult, et meie väravavahile tulid vastu kolm vastasmeeskonna mängijat.

Teises Karikamängus oli lisaaeg ja üks meie kaitsjatest palub vahetust: ei ole üldse jõudu mängu jätkata. Vahetuste limiit oli aga ära kasutatud ja treener püüdis teda veenda mängu jätkama, kasvõi lihtsalt kaitses seistes, kasvõi arvulise tasakaalu tagamiseks. Kaitsja oli aga surmväsinud. „ Aga kas edurivis suudad mängida?“- küsis treener. „Muidugi mängin!“- vastas väsimusest nõrkev kaitsja ja tormas kohutava kiirusega vastase värava suunas.

Lugu penaltiseeriast. Nüüdseks juba tuntud väravavaht Aleksei Matrosov kogus kuulsust ka penaltite tõrjumisega. Penaltiseerias Pärnu vastu ta kõigepealt tõrjus edukalt aga seejärel lõi ise vastase väravasse otsustava 11-meetri karistuslöögi.

Sergei Šilov pajatab Keemiku matšist Tapa lenduritega Karikavõistlustel. Kohtunik eemaldas mängija Šilovi meeskonnast repliigi eest, mille ta saatis kohtuniku aadtressil: „Kohtunik, kas sul on vile sitaga koos või?“

Ükskord jälle ütles vähemusse jäänud meeskonna mängija oma eemaldatud kolleegile: „Tule väljakule tagasi, kohtunik andestas sulle“. Too tõmbas putsad jalga nagu poleks midagi juhtunud ja jooksis väljakule. Ta jõudis mängida oma kakskümmend minutit enne, kui kohtunik teda märkas ja uuesti eemaldas. Selles osas, mille eest ta nüüd eemaldati, pealtnägijate arvamused lahknevad: ühed leidsid, et uue rikkumise eest, teised aga, et alles nüüd kohtunik lõpuks märkas teda.

Treenerite kavalustest. Pavel Nikolajevitš Lukjanov sai 75 aastaseks ja sel puhul jaotati veteranid kaheks satsiks. Ühe mansa treeneriks oli Sergei Zamogilnõi, mina istusin tema kõrval varumeeste pingil. Teisel poolajal oli meie sats taga 3:5. Kogenud, kaval treener laseb märkamatult väljakule 12-nda mängija ja ei kohtunik ega vastasmeeskonna liikmed seda ei märganud. Lõpuks seis võrdsustus, penaltiseerias aga võitsime.

Me jätkame ajaloo kirjutamist

Millele need minu meenutused õigupoolest pretendeerivad? Absoluutselt mitte millelegi. Lihtsalt mul oli soov jutustada midagi Jõhvi jalgpallist, sest meie väikese linna jalgpalli ajalugu on olnud väga kirev ja huvitav. Siin töötas treener, kelle meeskond võitis Lobanovski enda meeskonna, Kiievi Dünamo. Siin kasvas terve plejaad jalgpallureid, kes on jätnud oma jälje Eesti jalgpalli ajalukku. Siin mängis jalgpalli mees, keda on kutsutud Moskva Spartaki peatreeneriks. Siin kogunevad ka nüüd igal laupäeval treeningule jalgpalliveteranid, suurem osa kellest on üle 75 aasta vanad, varsti hakkame aga tähistama juba selle meeskonna liikmete 80-aastaseid juubeleid.

Sergei Ivanov. Foto: FC Phoenix arhiiv

Hiljuti aga toodi meile treeningule huvitav ja väga terane 3,5 aastane poisiklutt, kes täidab suure entusiasmiga treeneri juhtnööre. See on tõestus sellest, et me kirjutame ka tulevikus edasi meie armsa Jõhvi linna jalgpalli ajalugu.

2021

Jõhvi jalgpalliklubi Jõhvi FC Phoenix
tel. +372 513 7727

Jõhvi Rahvajalgpalli Muuseum
Eesti, Ida-Virumaa, Jõhvi, Malmi tn. 2b